

EUROJÄRJESTELMÄ
EUROSYSTEMET

Talouden tilanne ja näkymät

Seppo Honkapohja
Hämeenlinnan Paasikivi-Seura
23.4.2009

Esityksen rakenne

- ◆ Suomen Pankki tänään
- ◆ Rahoituskriisin syyt ja tilanne
- ◆ Talouden tilanne
 - Kansainvälinen talous
 - Suomi

Suomen Pankki tänään

**Miten Suomen Pankki toimii osana eurojärjestelmää?
Neljä ydintoimintaa:**

Rahapolitiikka

Rahoitusvalvonta

Pankkitoiminta

Rahahuolto

Rahapolitiikka

Keskeiset tehtävät

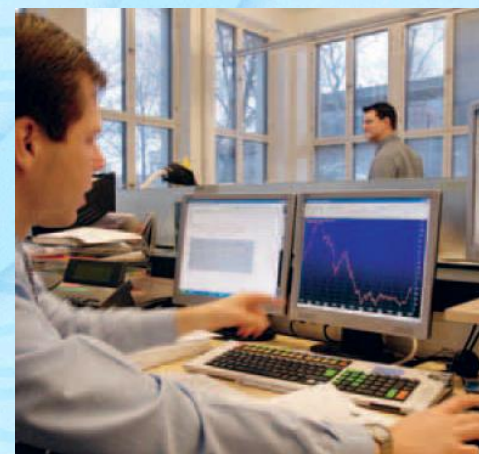
- ◆ Pääjohtaja on EKP:n neuvoston jäsen ja päättää tässä tehtävässä euroalueen rahapolitiikasta
- ◆ **Rahapolitiikka- ja tutkimusosaston** tehtävänä arvioida tapahtumien vaikutuksia kansantalouden kehitykseen, osallistuu EKP:n rahapolitiikan komitean työhön
- ◆ Rahamarkkinoiden, rahoitusmarkkinoiden ja siirtymätalouden, ennen kaikkea Venäjän tutkimus kuuluu tähän osastoon.

Pankkitoiminta

Keskeiset tehtävät rahamarkkinoiden kannalta

- ◆ EKP:n **rahopolitiikan toteuttaminen** Suomessa
- ◆ Pankkijärjestelmän **maksuvalmiuden** turvaaminen
- ◆ **Pankkitoimintaosasto** osallistuu EKP:n markkinaoperaatioiden komitean työhön;
- ◆ EKP:n neuvosto päättää pitkän aikavälin markkinaoperaatioihin ja delegoi hienosäätöoperaatiot johtokunnalle;
- ◆ Markkinaoperaatiot toteutetaan hajautetusti;
- ◆ Pankkitoimintaosaston tehtävänä on seurata ja
- ◆ analysoida markkinainformaatiota.

Rahoitusvalvonta

Keskeiset tehtävät

Edistää rahoitusmarkkinoiden vakautta ja tehokkuutta

- ◆ Suomen Pankki seuraa **rahoitusjärjestelmää ja sen vakautta kokonaisuutena**, rahoitusmarkkinaosasto osallistutaan EKP:n pankkivalvonnasta vastaavan komitean työhön
- ◆ Finanssivalvonta on Suomen Pankin yhteydessä ja valvoo yksittäisiä toimijoita kuten pankkeja
- ◆ **Vastuut korostuvat rahoitusmarkkinoiden kriisitilanteissa** – Suomen Pankki on mm. hätärahoituksen lähde

Rahahuolto

Keskeiset tehtävät

- ◆ Setelien ja kolikkojen liikkeeseenlasku Suomessa.
- ◆ Turvata osaltaan käteisen kunto ja aitous
- ◆ Suomen Pankki toimii yhteistyössä pankkien ja rahahuoltoon erikoistuneiden yritysten kanssa

Tavoite

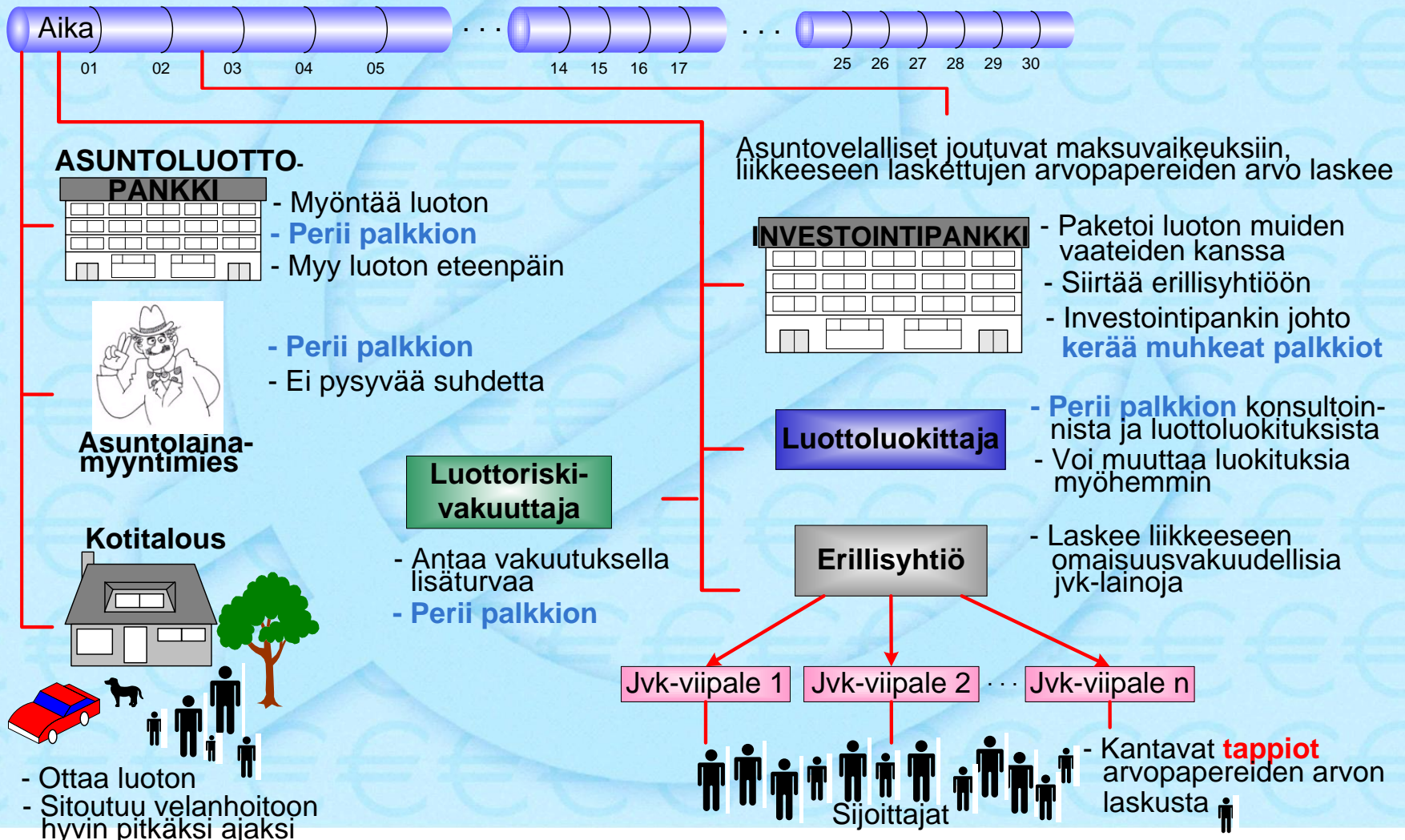
- ◆ Kehittää kustannustehokkaasti koko rahahuoltojärjestelmää kuluttajien ja koko talouden eduksi.

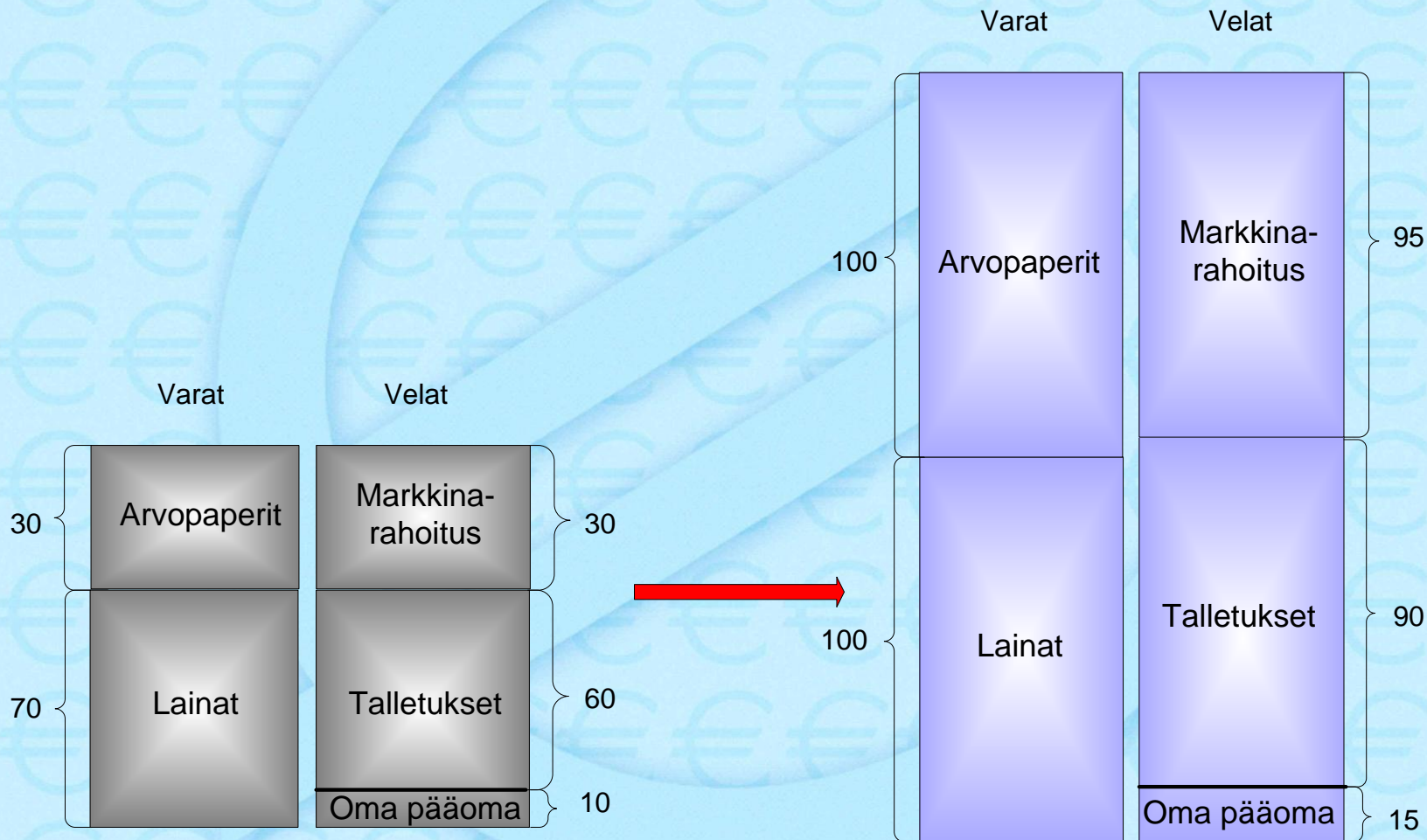

Rahoituskriisin syyt ja tämänhetkinen tila

Luo ja hajauta -malli sekä sen kannustinjärjestelmä

Kansainvälinen rahoitusjärjestelmä ylivelkaantui ja sen riippuvuus markkinarahoituksesta kasvoi

Riskien alihinnoittelu => omat pääomat suhteessa saamisiin pienenevät.
Markkinavarainhankinnan osuuden huomattava kasvu (arvopaperistaminen ym.)

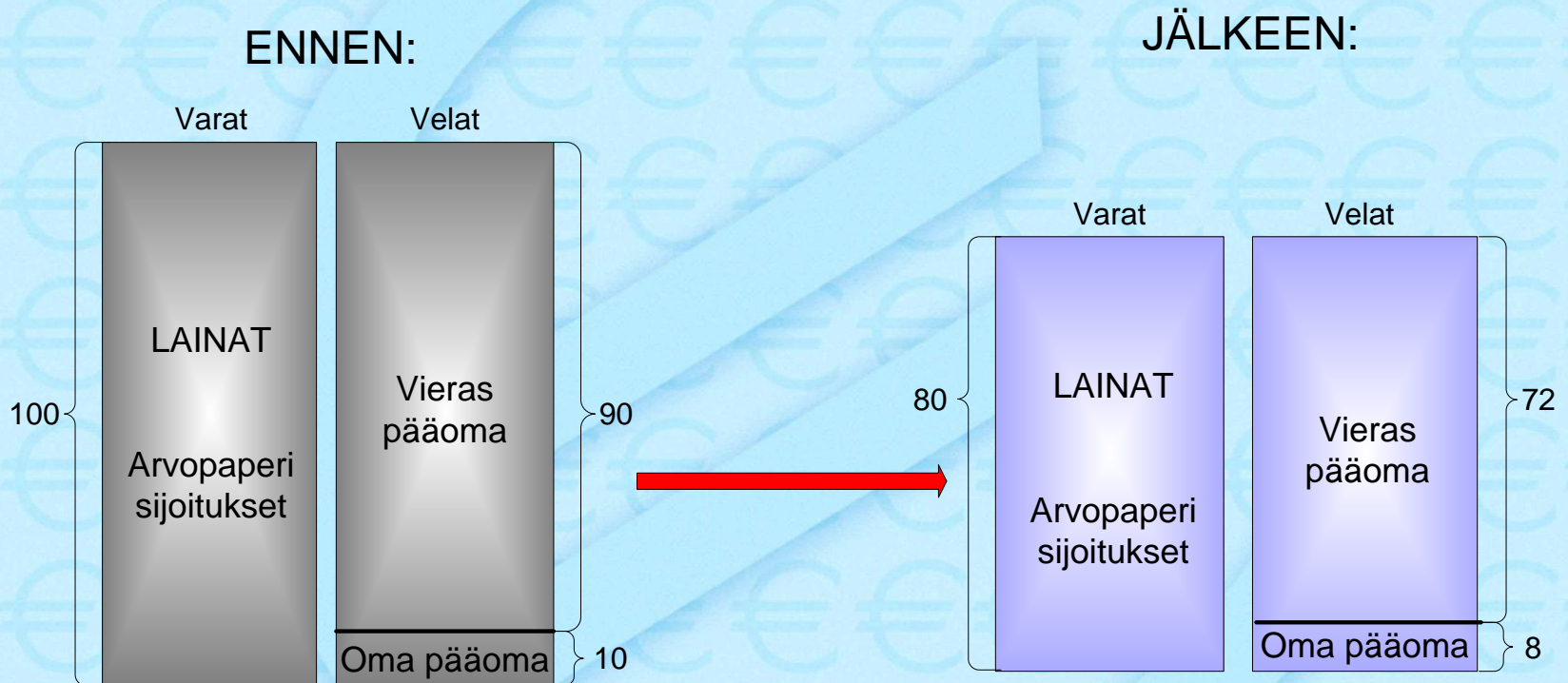
Mikä epäonnistui rahoitusinnovaatioissa?

- ◆ ***Alhaiset korot ja riskilisät*** lisäsivät uusien vähäriskisten, mutta korkeatuottoisten sijoitustuotteiden kysyntää.
- ◆ ***Subprime-markkinat ja monimutkaiset lainatuotteet*** vastaus tähän kysyntään
- ◆ ***Arvopaperistaminen*** (ja siihen liittynyt ***johdannaisten*** käyttö) ***vääristivät kannusteita***
 - Mahdollisesti *riskien myymisen edelleen.*
 - Luoton alkuperäiselle myöntäjälle *ei jäänyt pysyvää suhdetta velalliseen,*
 - *Palkkiot sidottiin lainojen volyymiin, ei lopulliseen arvoon.*
 - Seurauksena *luotonannon kriteerien murentuminen*

Subprime- ongelmat laukaisivat korjausliikkeen ylivelkaantuneessa rahoitusjärjestelmässä

- ◆ ***Luottamus romahti***; kaikkia lainapapereita, joissa oli subprime -luottoja, kartettiin; likviditeetti kuivui,
- ◆ Vahvasti ***velan lisäämiseen perustuvan liiketoimintamallin ongelmat*** paljastuivat:
 - ***1) Ohuet riskipuskurit,***
 - ***2) Epätietoisuus tappioiden suuruudesta***
 - ***3) Liiallinen turvautuminen markkinarahoitukseen***

Tappiot ja markkinarahoituksen ongelmat alkoivat rajoittaa pankkien antolainauستا

Tappio 2 alentaa omaa pääomaa, uusi oma pääoma = 8.

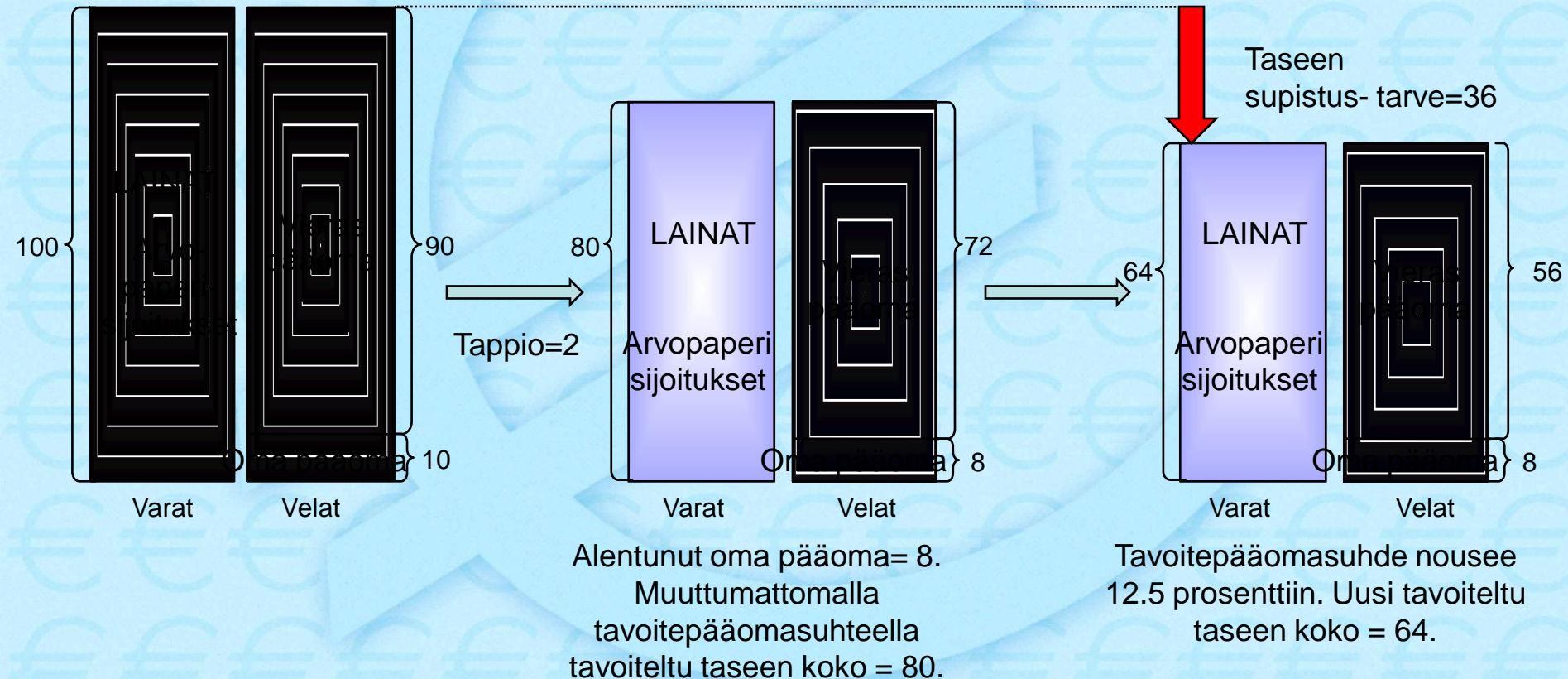
Jos pankilla 10% tavoitepääomasuhde, edellyttää taseen pienentämistä 10 kertaa tappioiden määrällä eli 20:llä.

Esimerkki tappioiden ja riskinkarttamisen vaikutuksesta pankin taseen tavoitekokoon

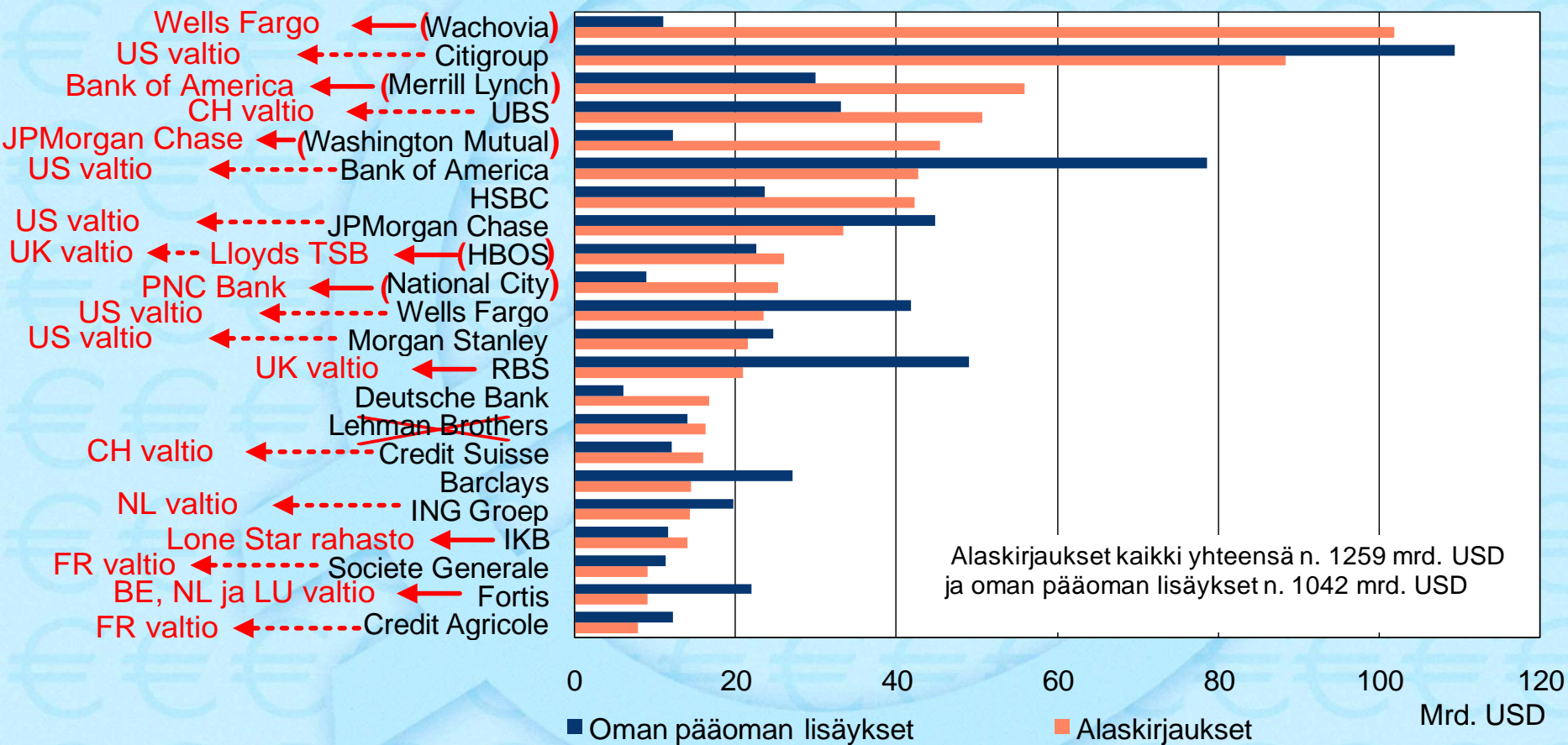
ALUKSI

TAPPIOT SYÖVÄT
OMAA PÄÄOMAA

RISKIEN KASVU NOSTAA
VAKAVARAISUUS-
TAVOITETTA

Pankkien alaskirjauksia ja oman pääoman lisäyksiä 23.3.2009 mennessä

Lähde: Bloomberg.

Finanssisektorin vakauttamistoimenpiteet

Likviditeetti ja varainhankinta:

- ◆ Pankkien keskuspankkilikviditeetin turvaaminen (EKP)
- ◆ Pankkien muun rahoituksen turvaaminen (hallitukset)
 - Talletussuojan nosto
 - Valtion takaukset pankkien velkakirjoille

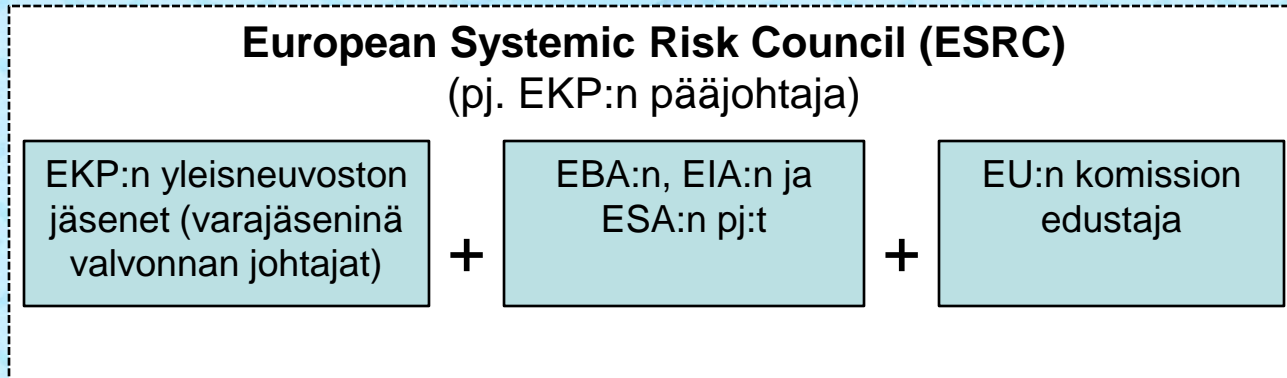
Vakavaraisuus (hallitukset):

- ◆ Valtion pääomasijoitukset elinkelpoisiin pankkeihin
- ◆ Taseiden puhdistaminen ongelmallisista omaisuuseristä
 - Omaisuudenhoitoyhtiö, valtion tappiovakuutukset
- ◆ Kriisipankkien pelastaminen / uudelleenjärjestely

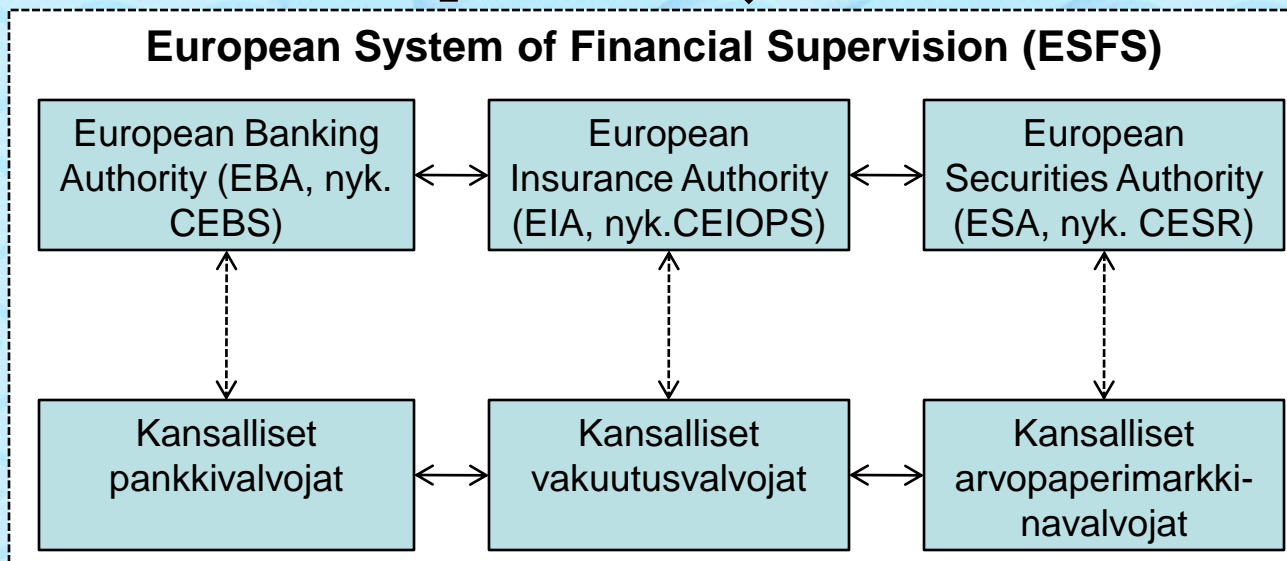
Keskeiset sääntelyn kehittämiskohteet

- ◆ Pankkisääntelyn suhdanteita vahvistavien piirteiden (myötäsyklisyyden) vähentäminen (Basel II, IFRS)
- ◆ Kattavuuden laajentaminen (hedge rahastot, OTC-markkinat)
- ◆ Informaation ja läpinäkyvyyden lisääminen (markkinakuri)
- ◆ Ylikansallisten instituutioiden valvonnan tehostaminen
- ◆ Kriisinhallintavalmiuksien parantaminen
 - Varhainen väliintulo, talletussuoja, pankeille erityinen selvitystilamenettely

De Larosière -ryhmän ehdotus uudeksi EU-rahoitusvalvontarakenteeksi

- Tehtävät
- Makrovakausanalyysi ja politiikkapäätökset
 - Signallointi riskeistä valvojille

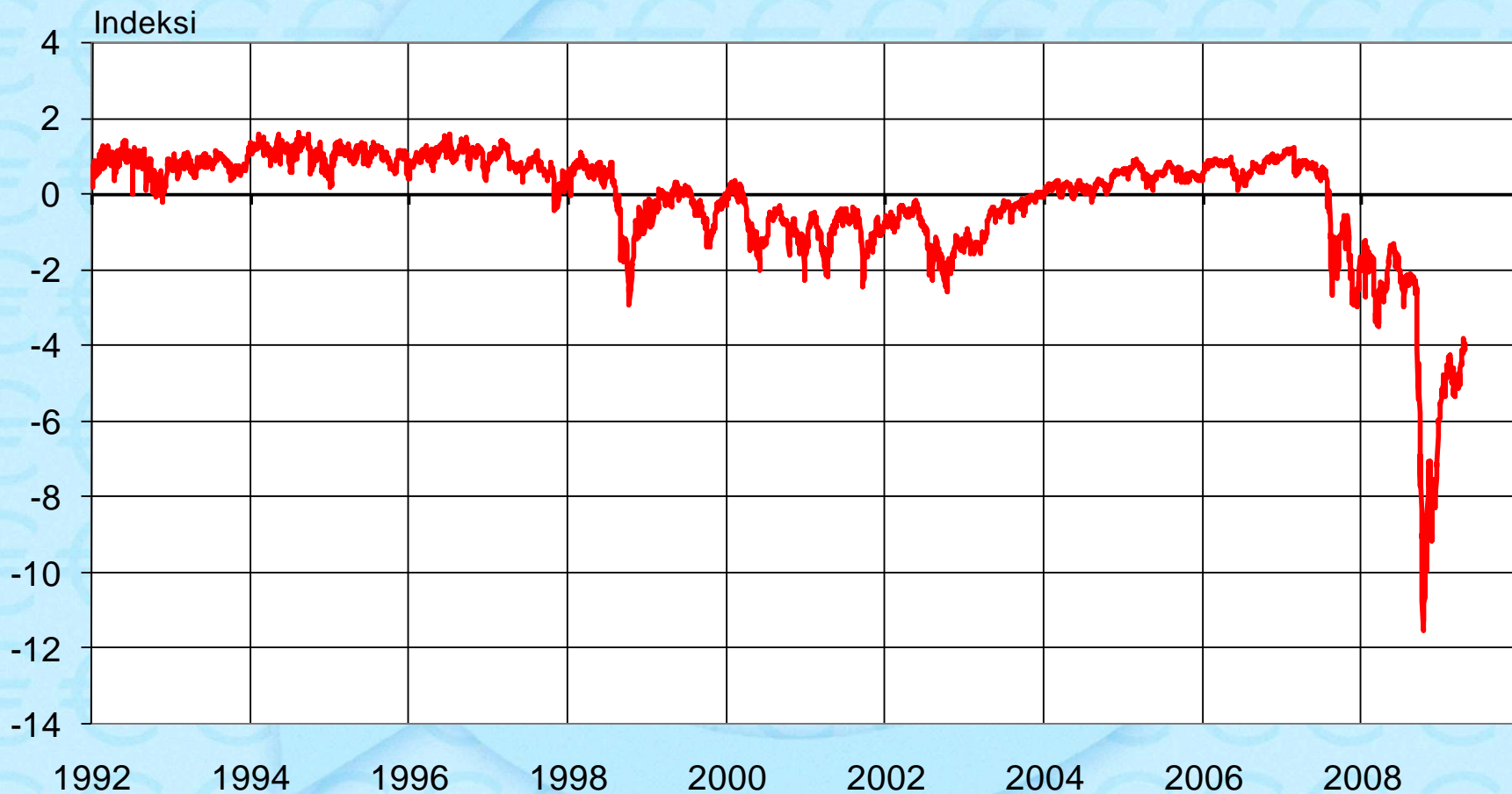

- Tehtävät
- Valvontastandardit
 - Valvontakollegioiden koordinointi
 - Kriisinhallinnan koordinointi
 - Juridinen sitovuus!

- Tehtävät
- Päivittäinen valvontatyö

Rahoitusmarkkinoiden tila Yhdysvalloissa suhteessa keskimääräisiin markkinaolosuhteisiin vuosina 1992-2009

— Kokonaisindeksi raha-, jvk- ja osakemarkkinoiden tilasta*

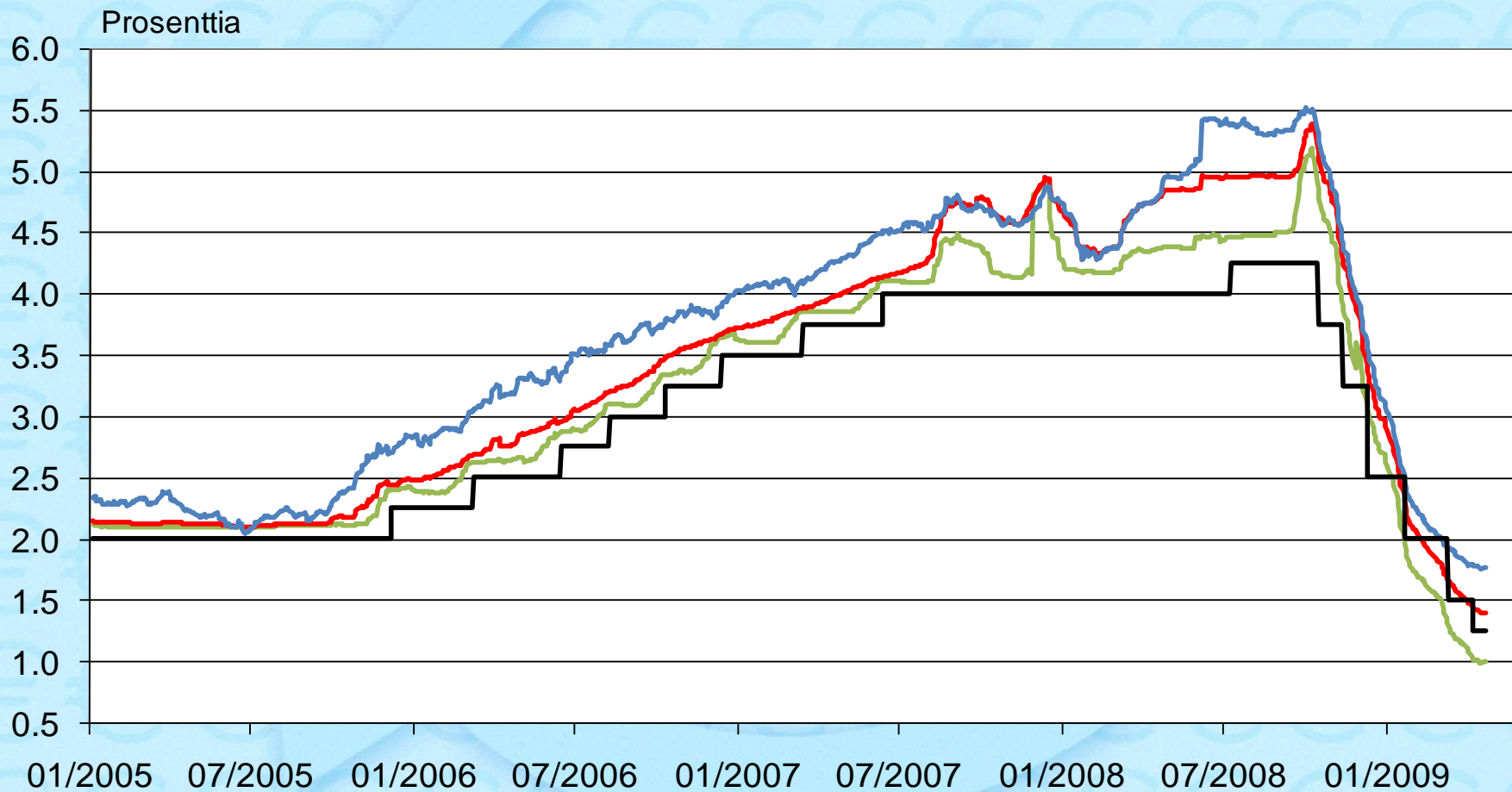

Lähde: Bloomberg.

* Indeksi kuvaa kuinka monta keskihajontaa vallitseva markkinatilanne poikkeaa vuosien 1992-2008 keskiarvosta.

EKP:n politiikkakorko ja euribor - korkojen kehitys

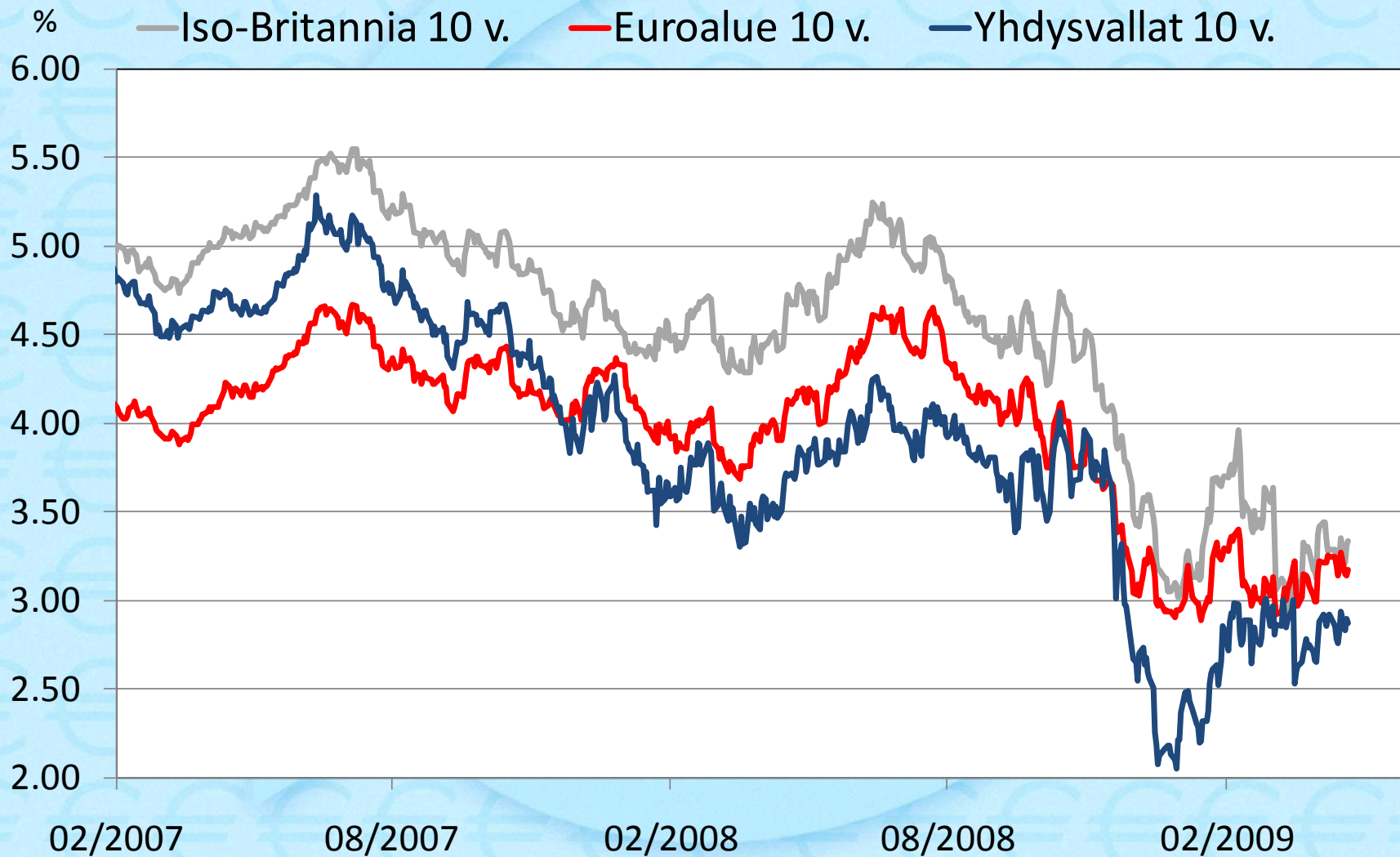
— 1 kk:n euriborkorko — 3 kk:n euriborkorko — 12 kk:n euriborkorko — EKP:n ohjaukorko

Lähde: European Banking Federation, Suomen Pankki.

PTMO

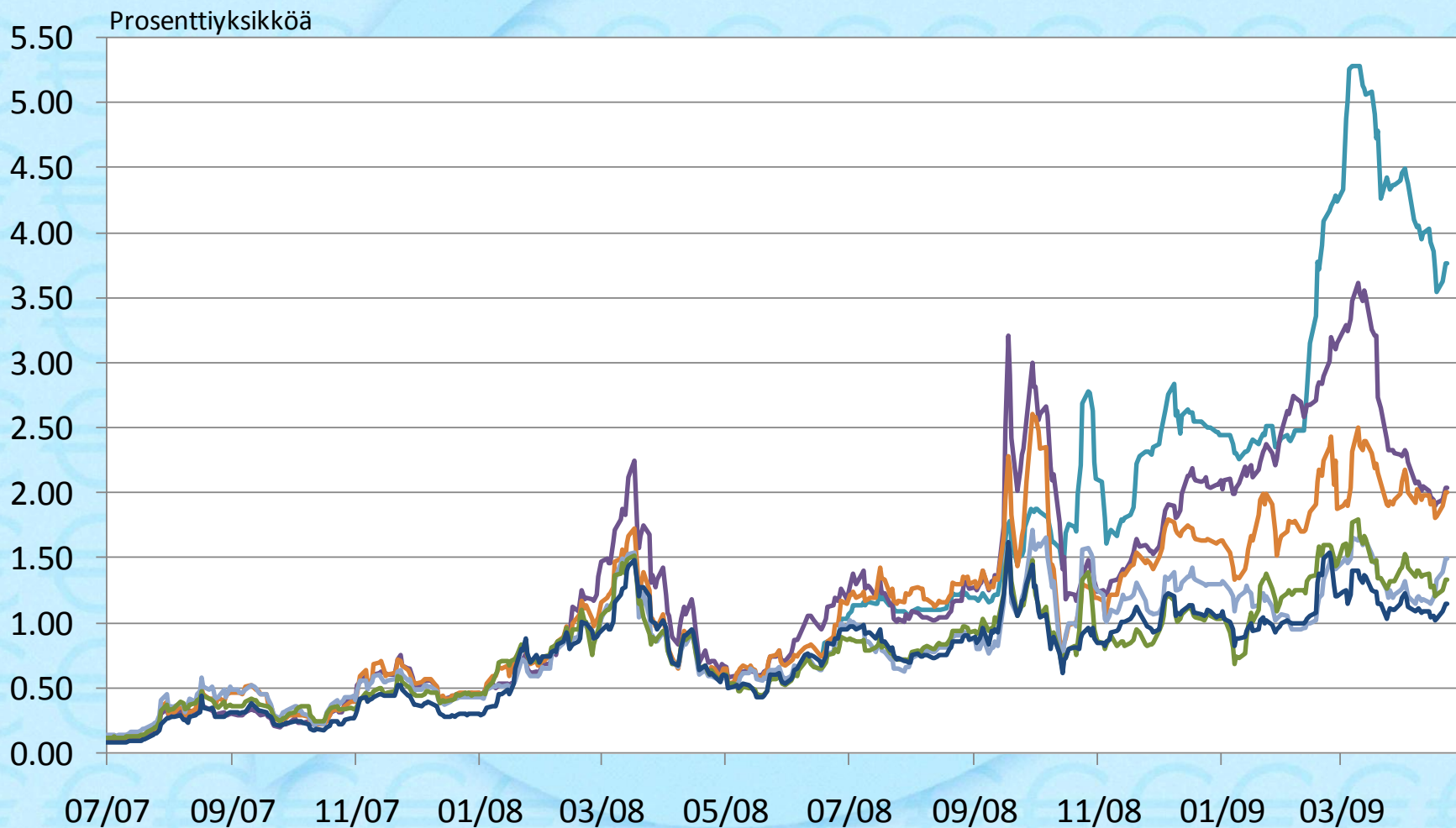
Pitkät korot Yhdysvalloissa, euroalueella ja Isossa-Britanniassa

Lähde: Bloomberg

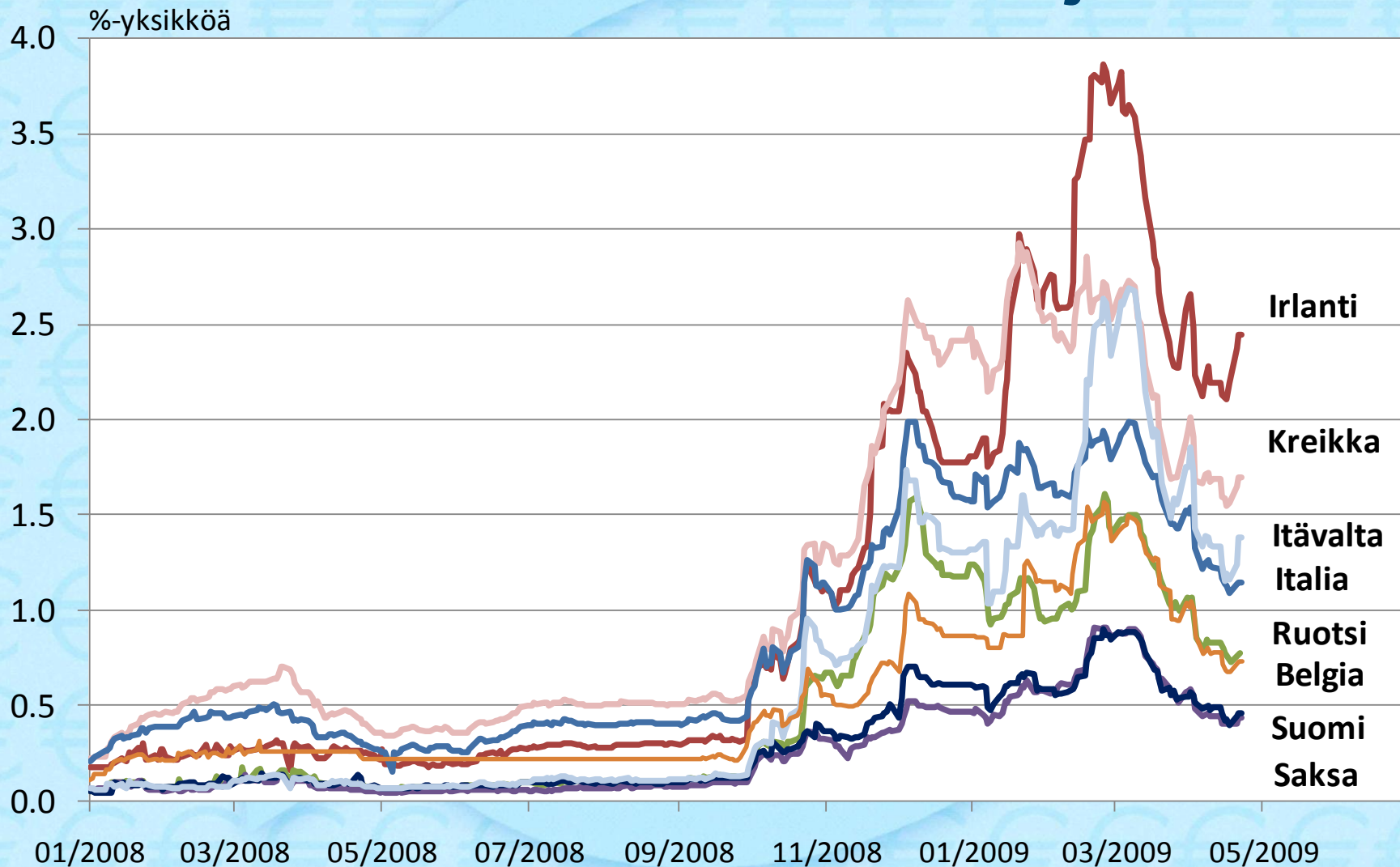
Pankkien luottoriskin hintoja

— Raiffeisen — UBS — Barclays — Deutsche Bank — Banco Santander — Societe Generale

Lähde: Bloomberg

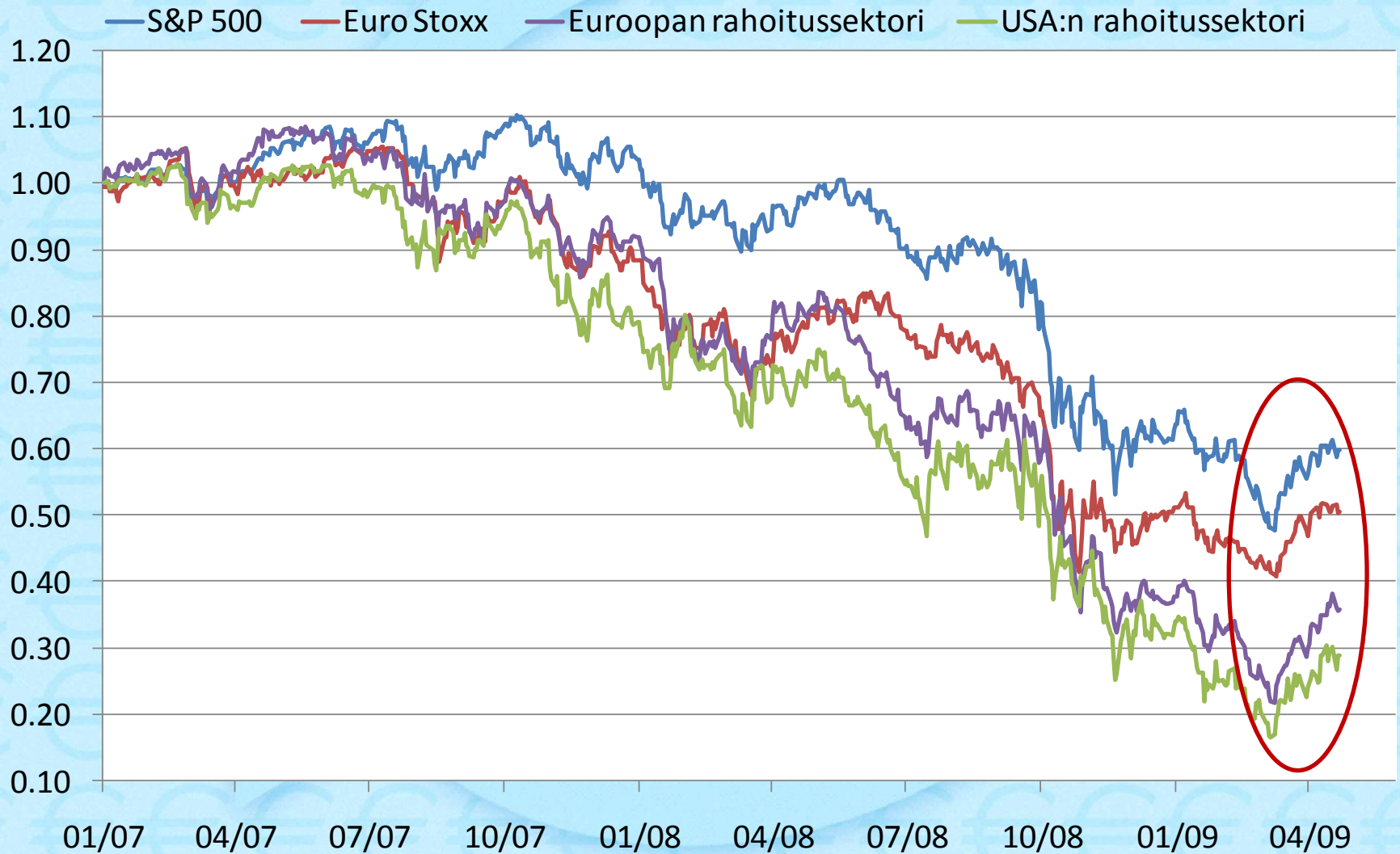
Valtioiden luottoriskin hintoja

Lähde: Bloomberg

PTMO

Osakemarkkinoiden kehitys (indeksoitu)

Lähde: Bloomberg

Euron dollarikurssi

— EUR — Liukuva keskiarvo (100 pvää)

Lähde: Bloomberg

PTMO/JH

Indeksoituja euron valuuttakursseja

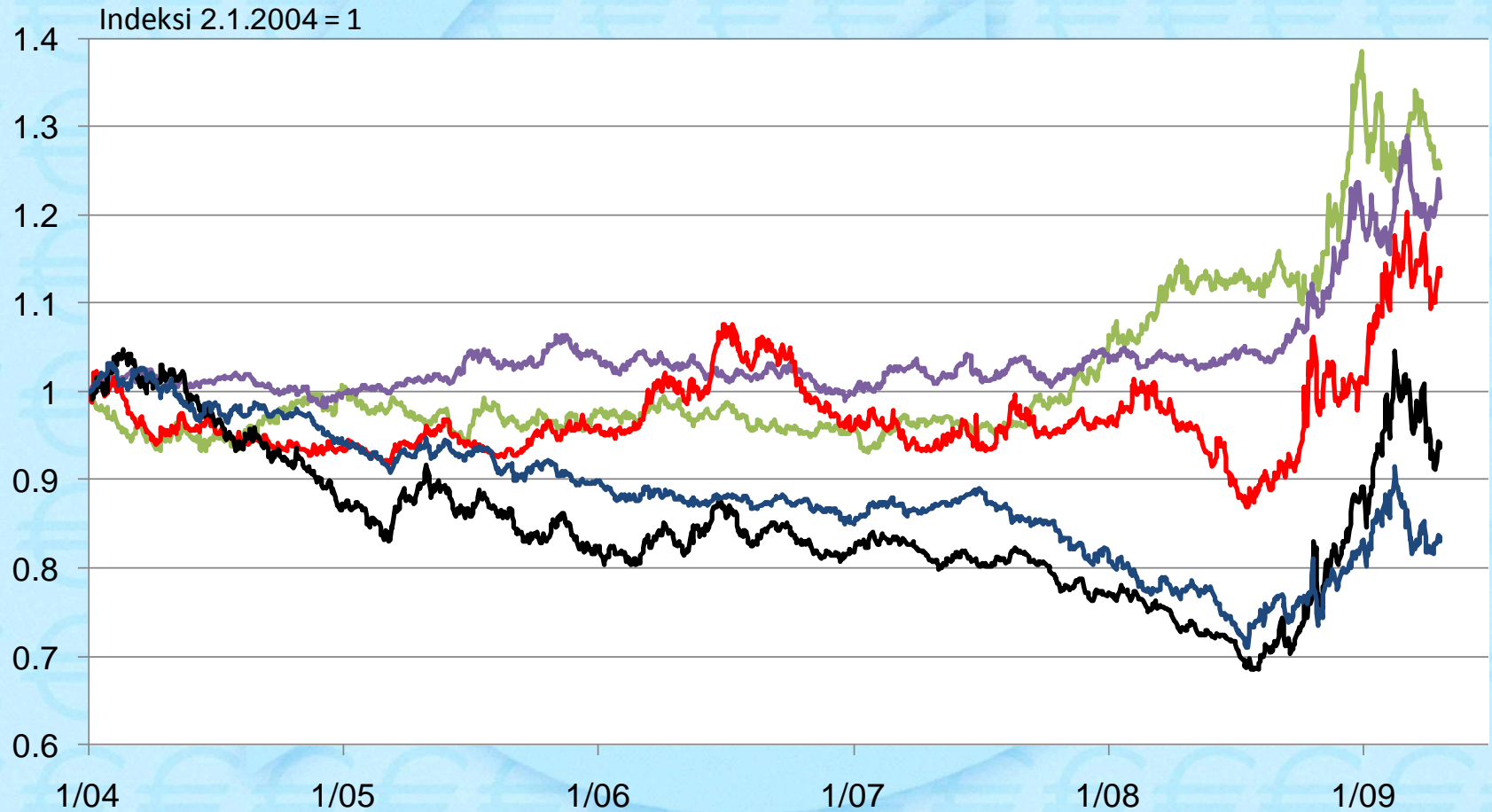
Ison-Britannian punta

Ruotsin kruunu

Unkarin forintti

Puolan zloty

Tsekin koruna

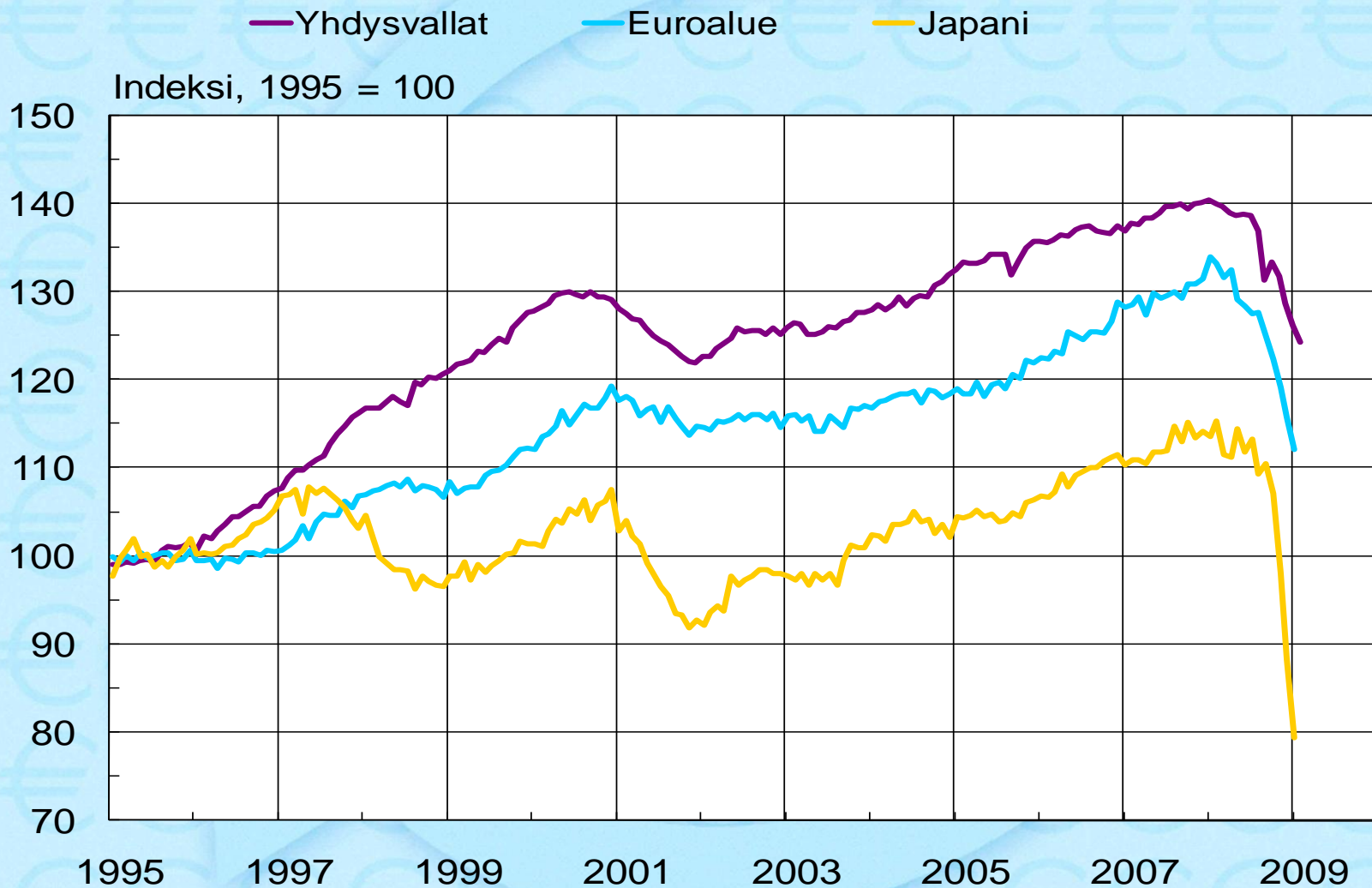
Lähde: Bloomberg.

PTMO

***Reaalitalous:
kansainvälinen tilanne***

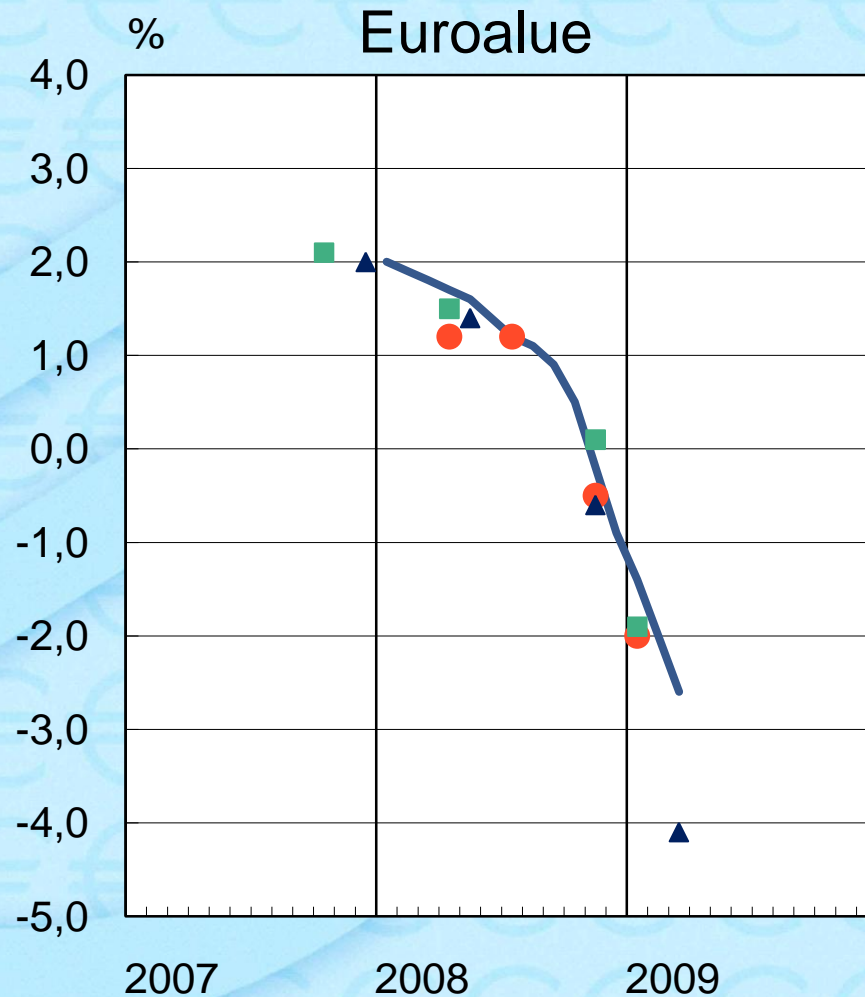
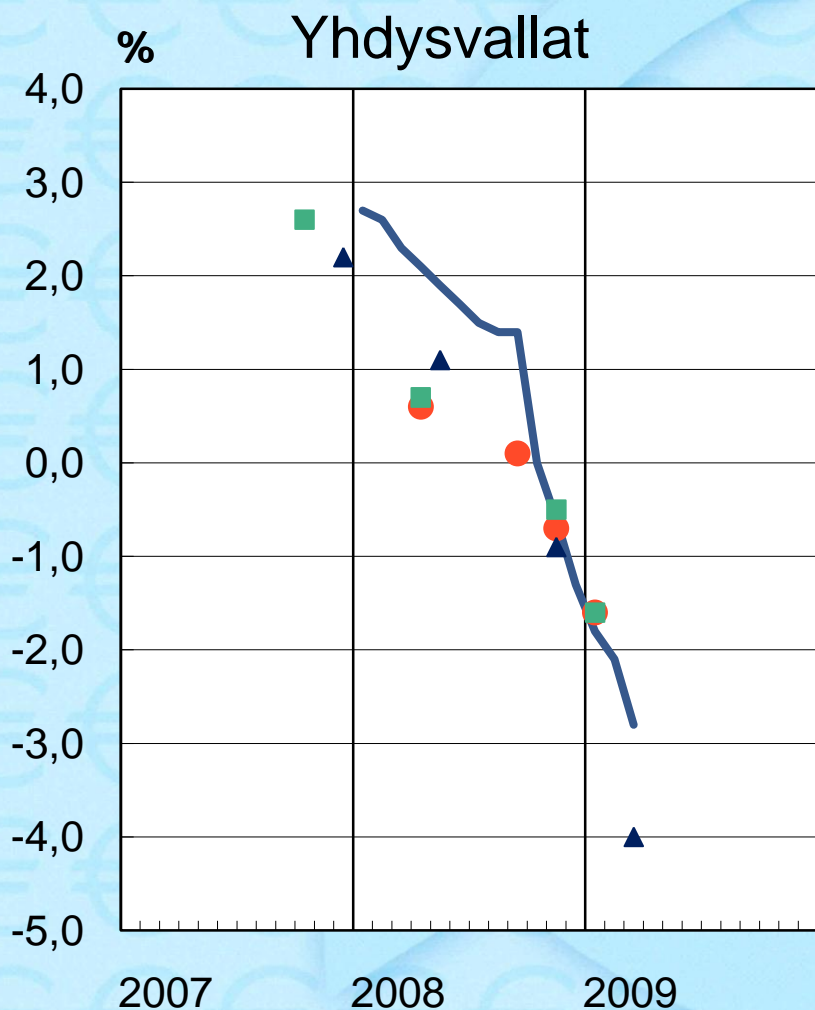
Teollisuustuotanto keskeisillä talousalueilla

Lähde: Bloomberg ja Eurostat.

Vuoden 2009 kasvuennusteita

— Konsensus ● IMF ■ Euroopan komissio ▲ OECD

Lähteet: Consensus Economics, IMF, OECD ja Euroopan komissio.

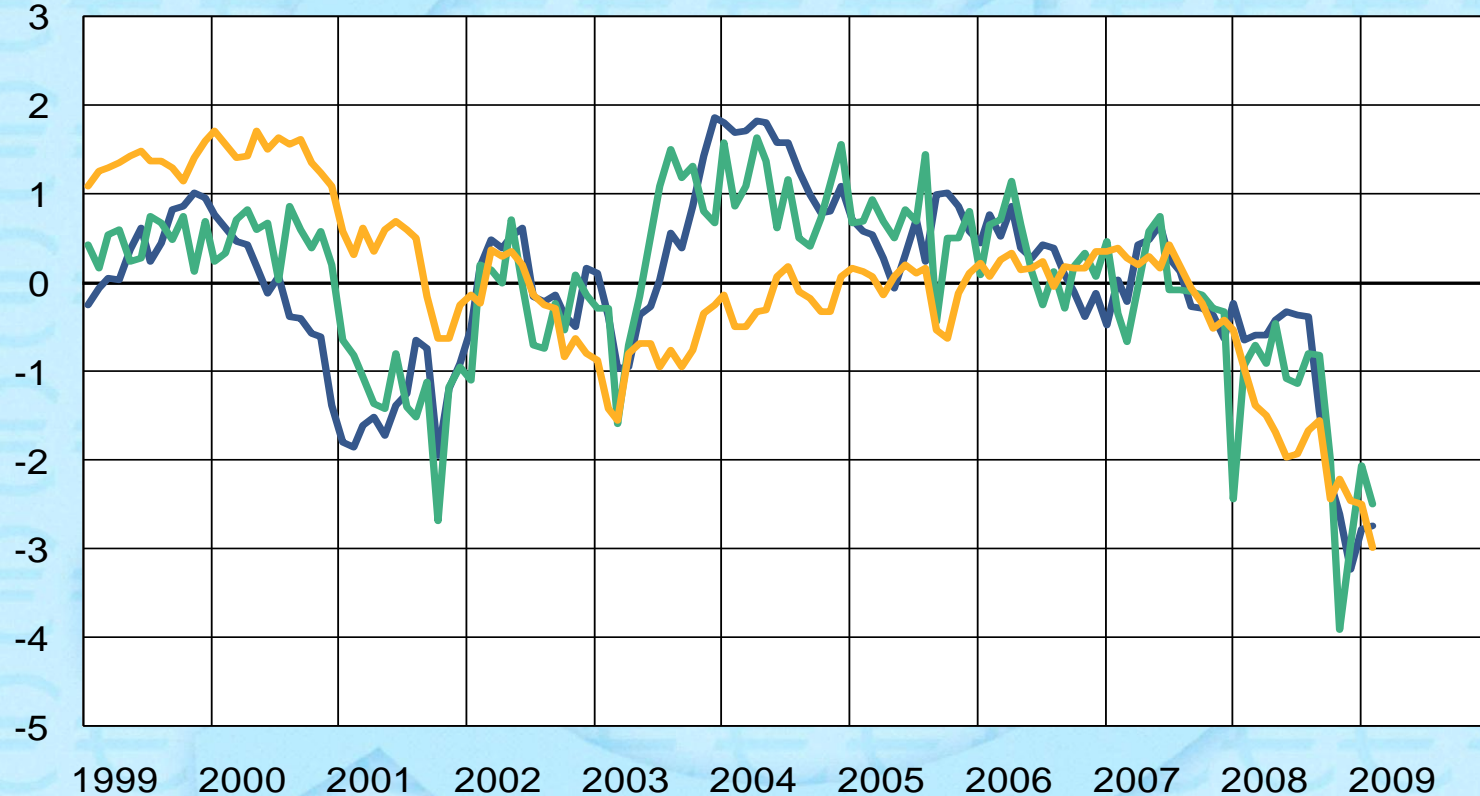
Luottamusindikaattorit Yhdysvalloissa

— Teollisuuden ostopäälliköiden indeksi

— Palvelualojen ostopäälliköiden indeksi

— Kuluttajien luottamusindikaattori

Skaalattu indeksi *

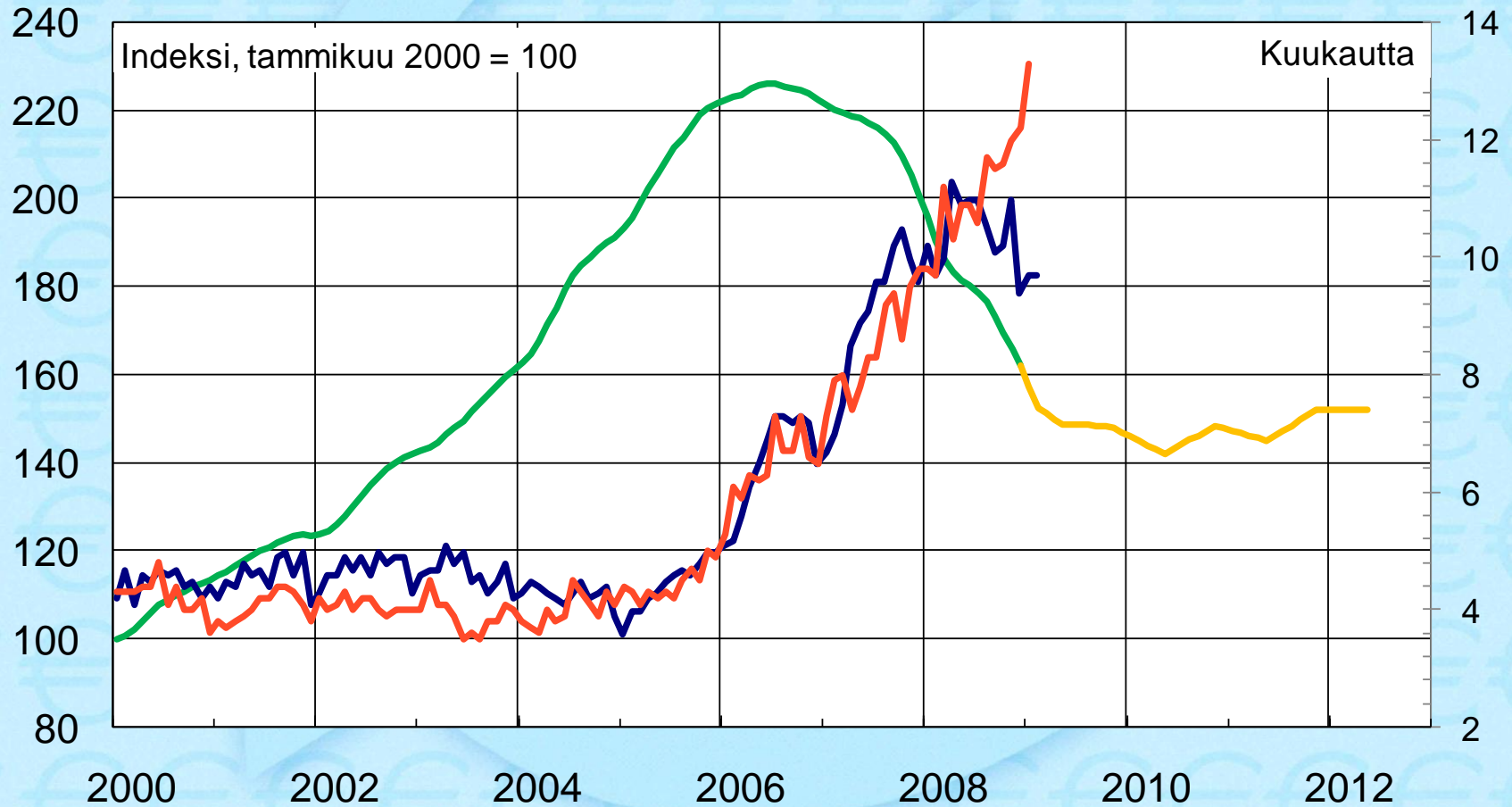

* Indeksi osoittaa standardipoikkeamina etäisyyden keskiarvosta. Keskiarvo ja standardipoikkeama on laskettu kuvion aikavälin havainnoista.

Lähteet: Conference Board ja ISM.

Asuntomarkkinat Yhdysvalloissa

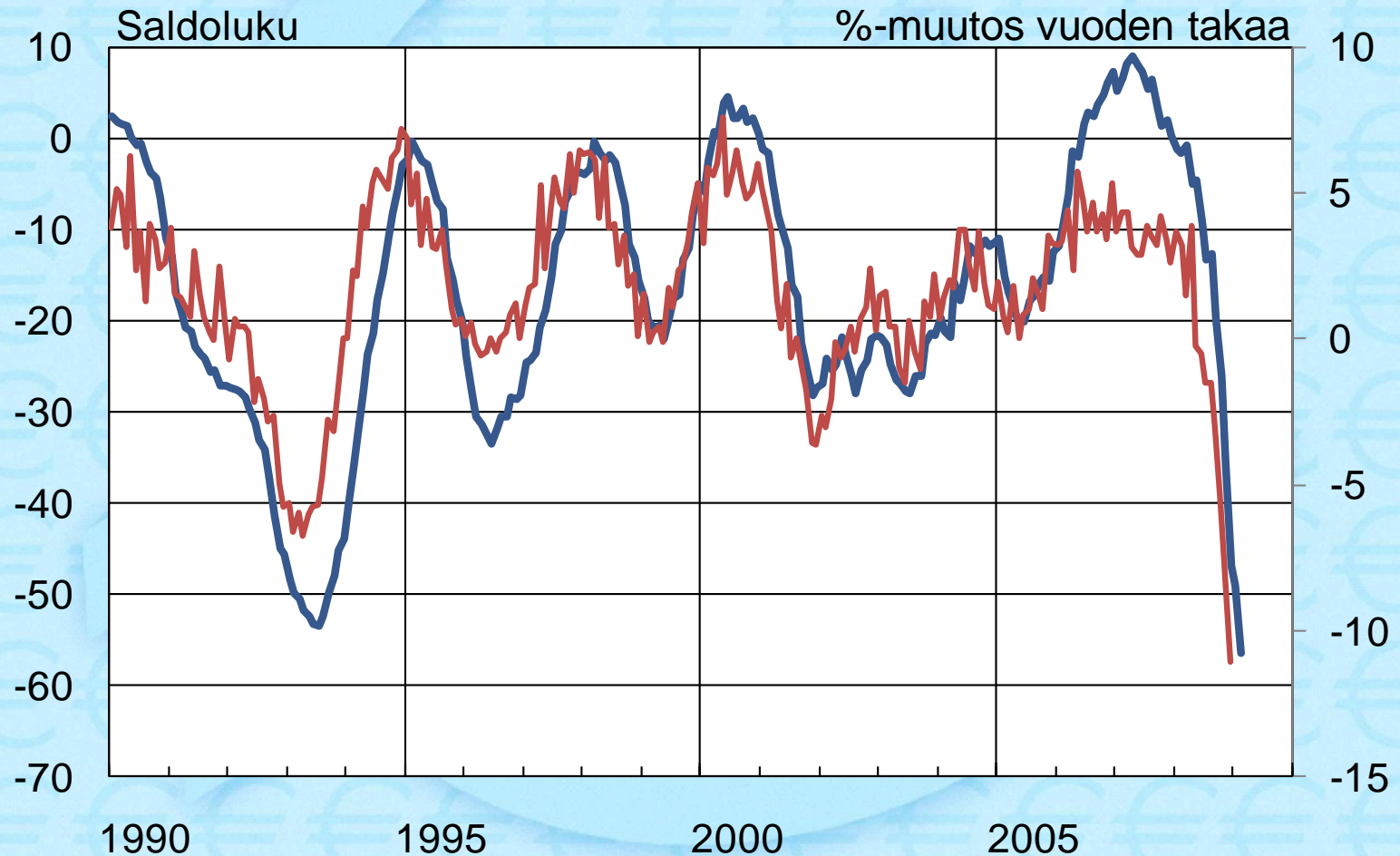
— Asuntojen hinta, Case-Shiller (vasen ast.) — Case-Shiller futuuri
— Vanhojen asuntojen tarjonta / myynti (oikea ast.) — Uusien asuntojen tarjonta / myynti (oikea ast.)

Lähde: Bloomberg.

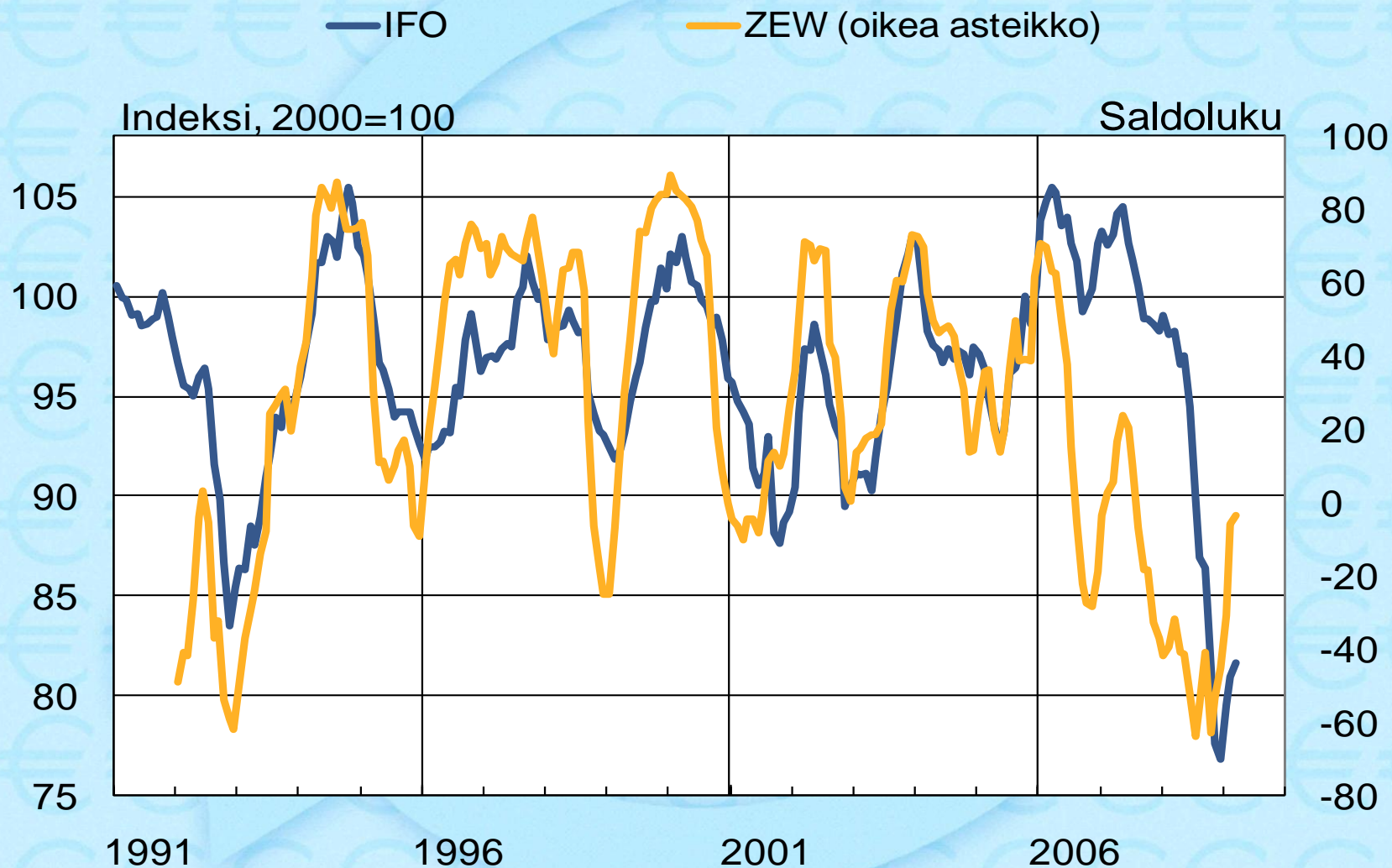
Teollisuustuotanto ja -tilaukset euro-alueella

- Teollisuuden tilauskanta, komission kysely
- Teollisuustuotanto (oikea asteikko)

Lähteet: Eurostat ja komissio.

IFO- ja ZEW-indeksien tulevaisuusodotukset

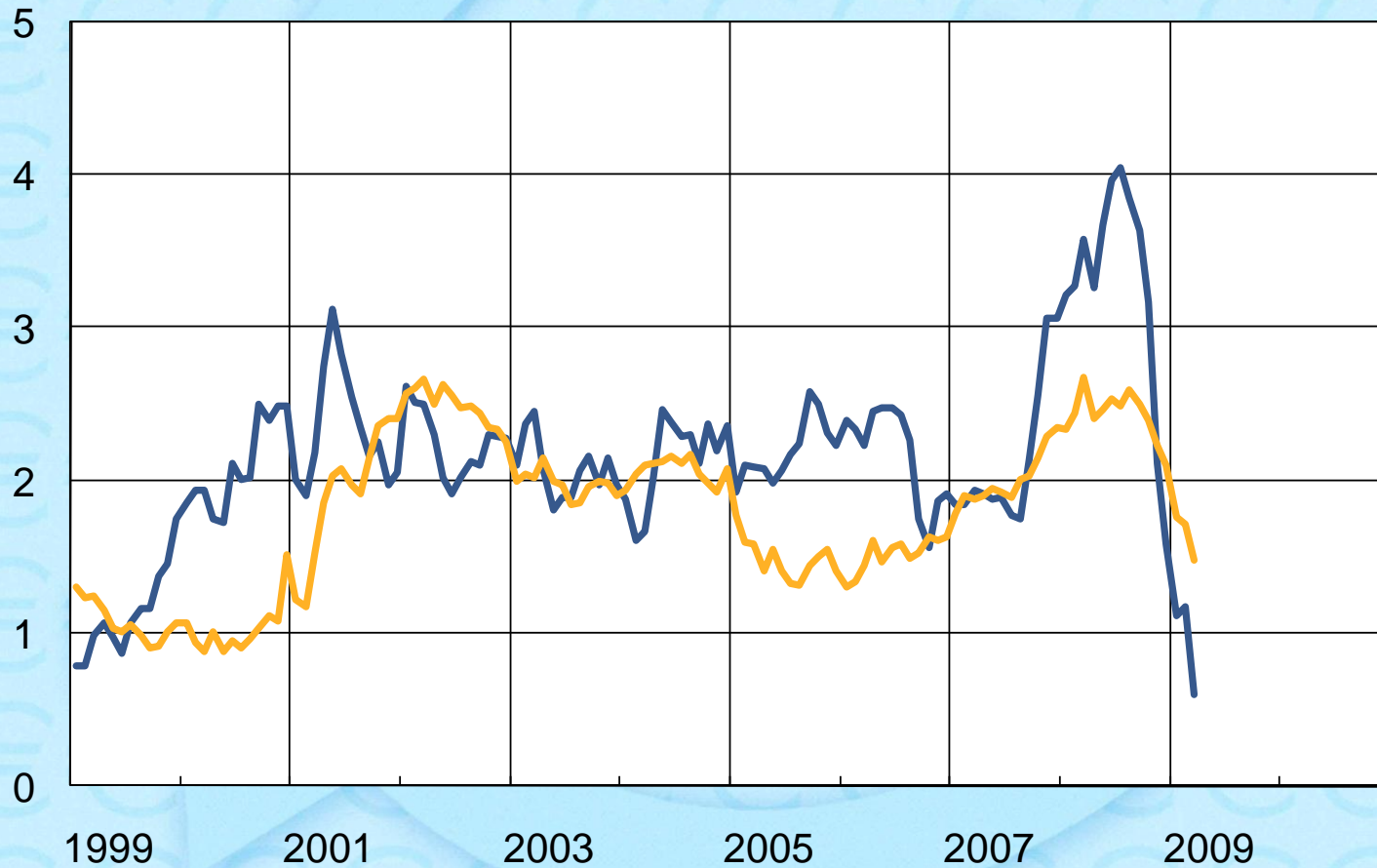

Lähteet: IFO ja ZEW.

Inflaatio ja pohjainflaatio euroalueella

— YKHI — YKHI pl. energia ja jalostamattomat elintarvikkeet

Prosenttimuutos edellisestä vuodesta

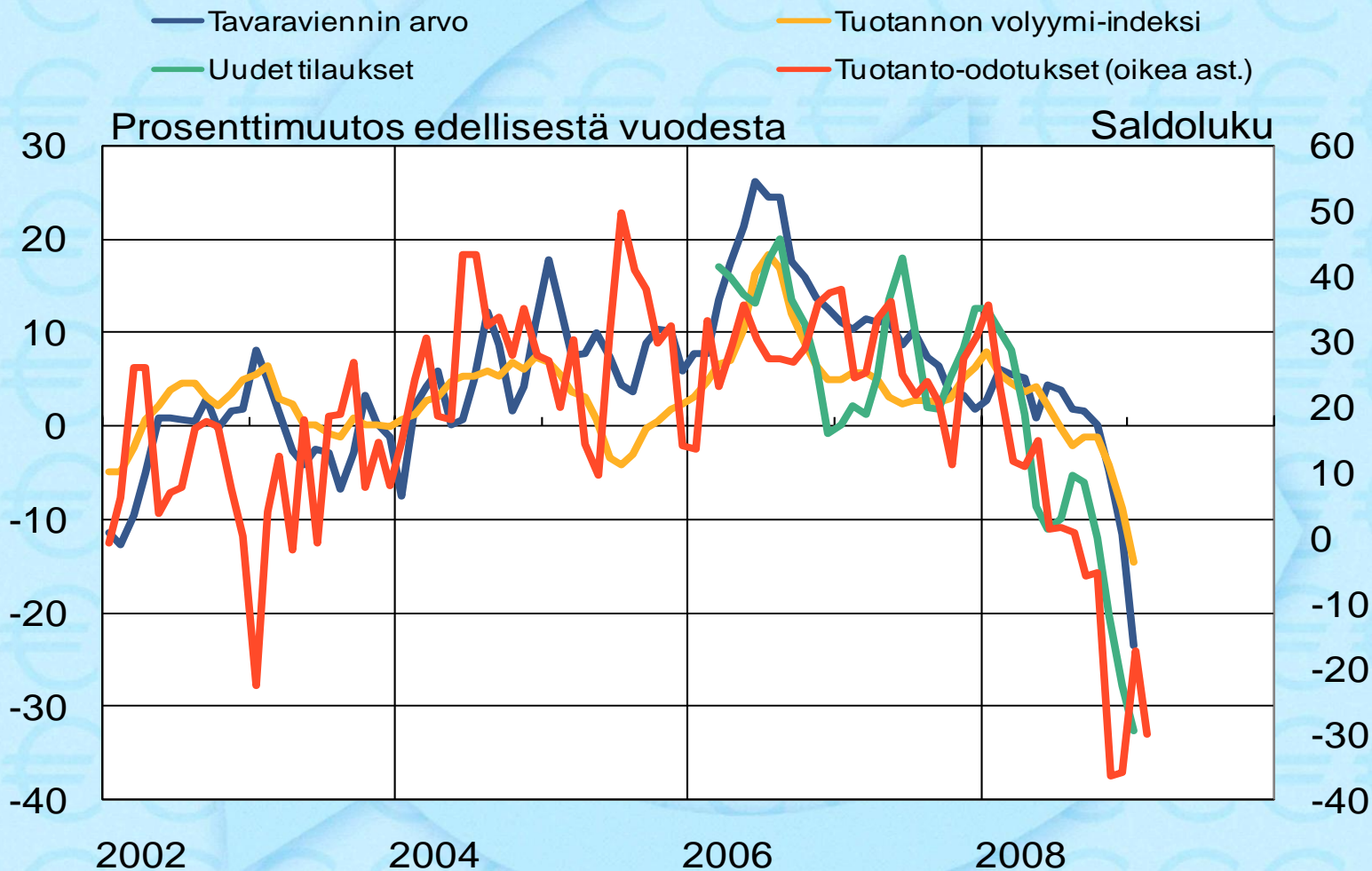
Lähde: Tilastokeskus.

EUROJÄRJESTELMÄ
EUROSYSTEMET

Reaalitalous: Suomi

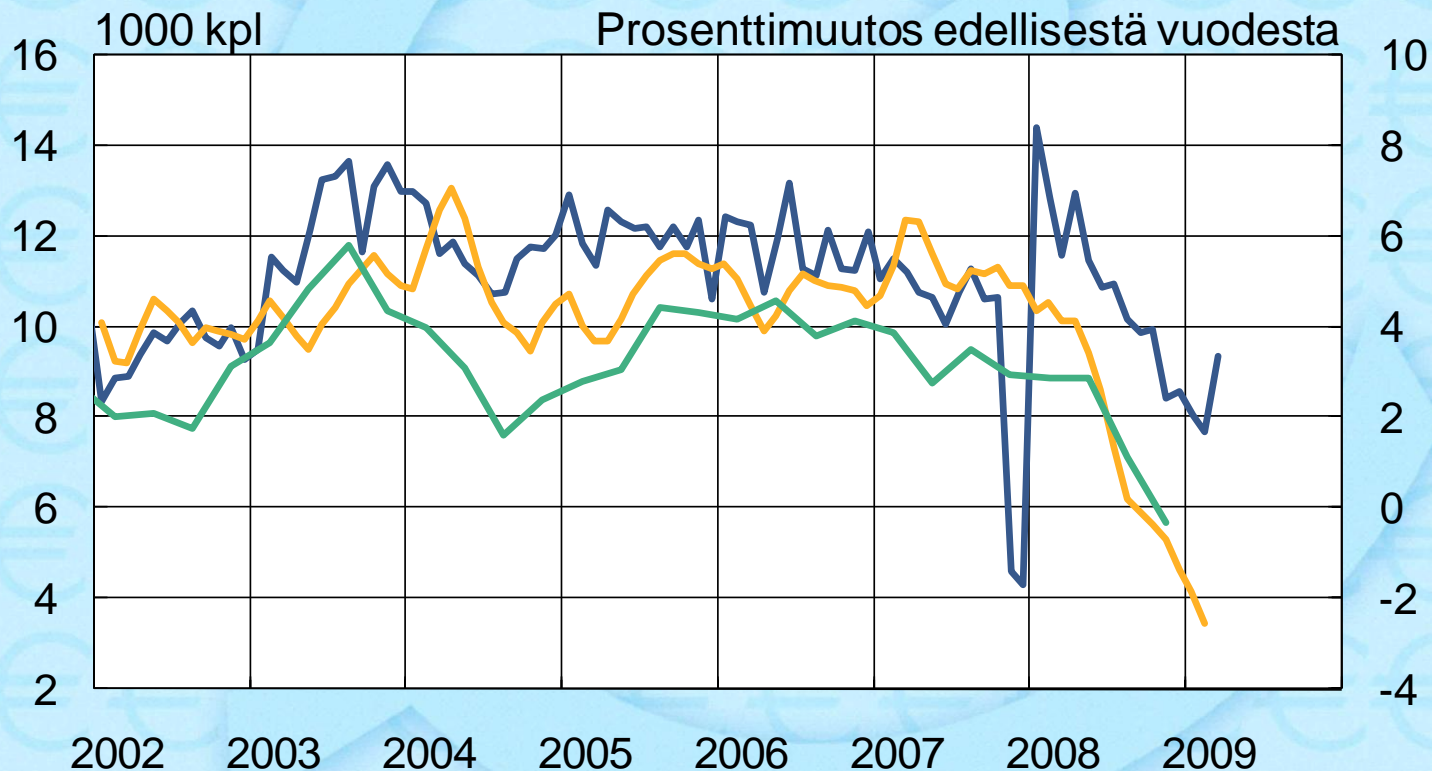
Teollisuuden indikaattoreita Suomessa

Lähteet: Euroopan komissio, Tilastokeskus ja Tulli.

Yksityisen kulutuksen indikaattoreita Suomessa

- Ensirekisteröidyt henkilöautot (vasen asteikko)
- Vähittäiskauppa* (oikea asteikko)
- Yksityinen kulutus (oikea asteikko)

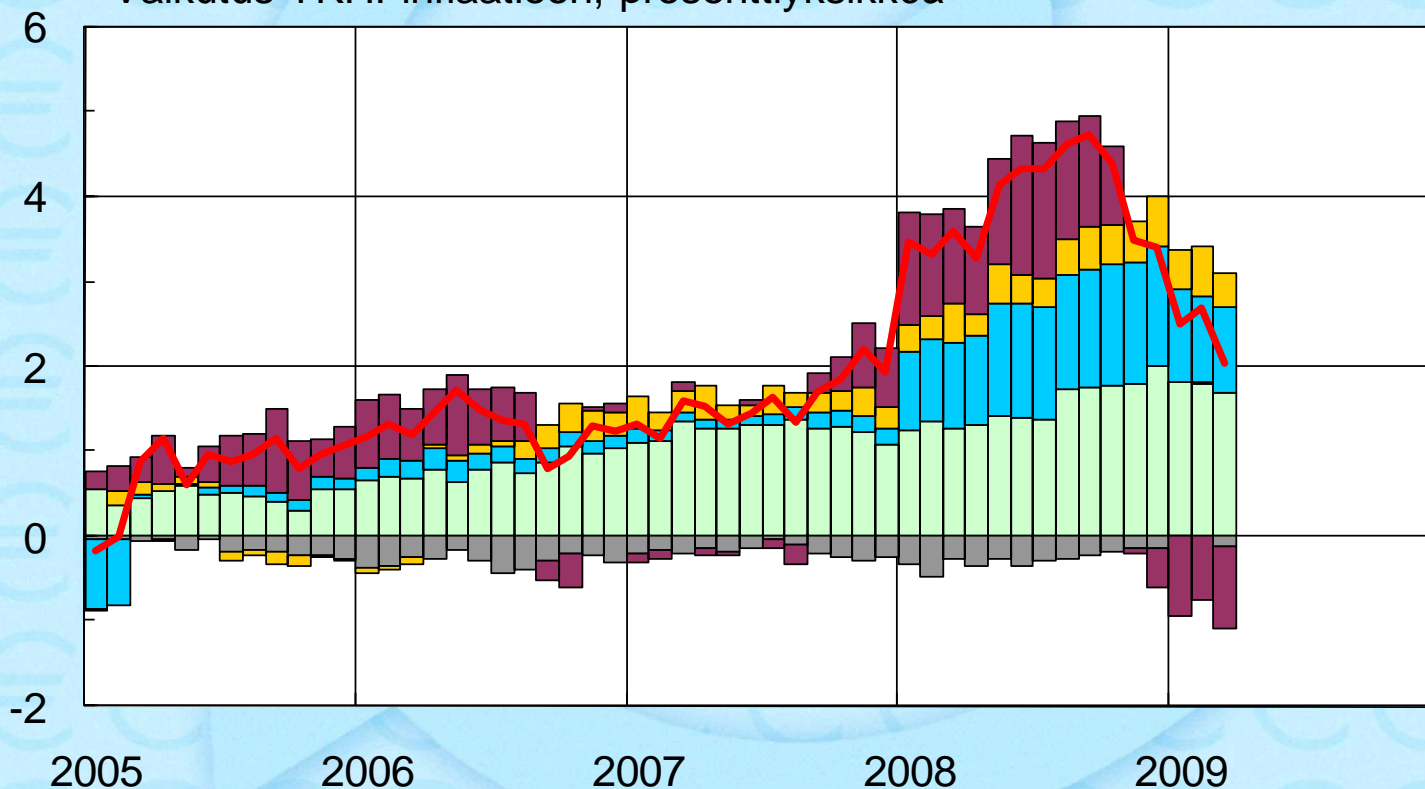

*Kausitasoitettu määräindeksi, kolmen kuukauden liukuva keskiarvo.
Lähteet: Tilastokeskus ja Suomen Pankki.

YKHI-inflaation hajotelma Suomessa

- Energia
- Jalostamattomat elintarvikkeet
- Jalostetut elintarvikkeet
- Palvelut
- Teollisuustuotteet pl. energia
- Kokonaisindeksi

Vaikutus YKHI-inflaatioon, prosenttiyksikköä

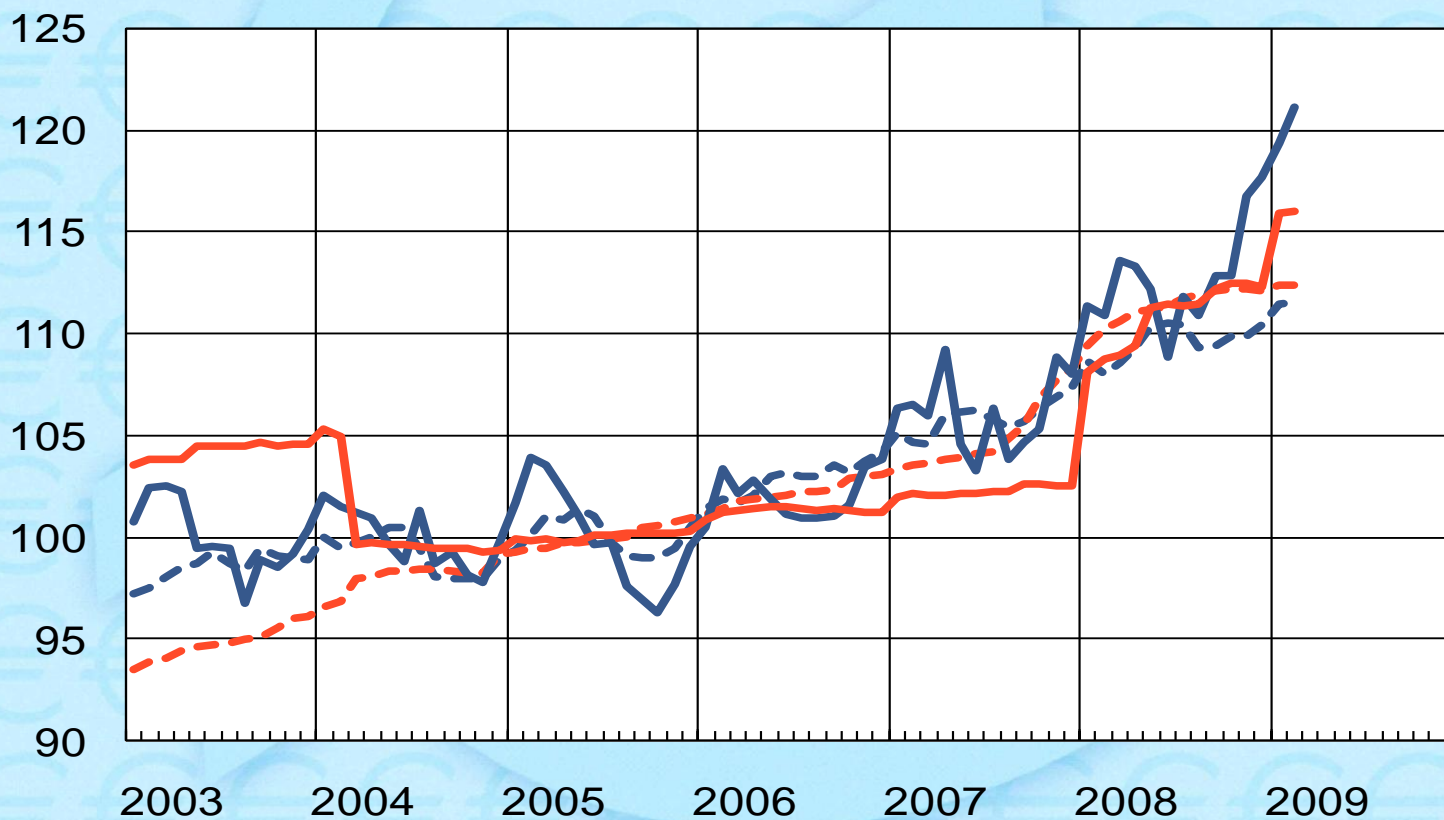

YKHI = yhdenmukaistettu kuluttajahintaindeksi.

Lähde: Tilastokeskus.

Elintarvikkeiden hinnat Suomessa ja euroalueella

- Jalostamattomat elintarvikkeet, euroalue
- - - Jalostetut elintarvikkeet, euroalue
- Jalostamattomat elintarvikkeet, Suomi
- Jalostetut elintarvikkeet, Suomi

Lähde: Eurostat.

EUROJÄRJESTELMÄ
EUROSYSTEMET

***Ennuste: Suomi
(SP:n ennuste 24.3.2009)***

Ennusteen oletukset

	2007	2008	2009 ^e	2010 ^e	2011 ^e
Öljyn hinta, USD/barreli	72.7	97.6	48.2	55.5	60.2
Suomen vientimaiden vientihinnat euroina, prosenttimuutos	0.3	-0.3	-4.8	-0.7	0.6
Euribor, 3 kk, %	4.3	4.6	1.7	1.9	2.6
Suomen 10 vuoden obligaatiokorko, %	4.3	4.3	4.1	4.4	4.7
Suomen nimellinen kilpailukykyindikaattori ²	104.0	107.0	110.5	110.7	110.9

² Suppea, euroalueen mailla täydennetty, tammi-maaliskuu 1999 = 100

e = ennuste.

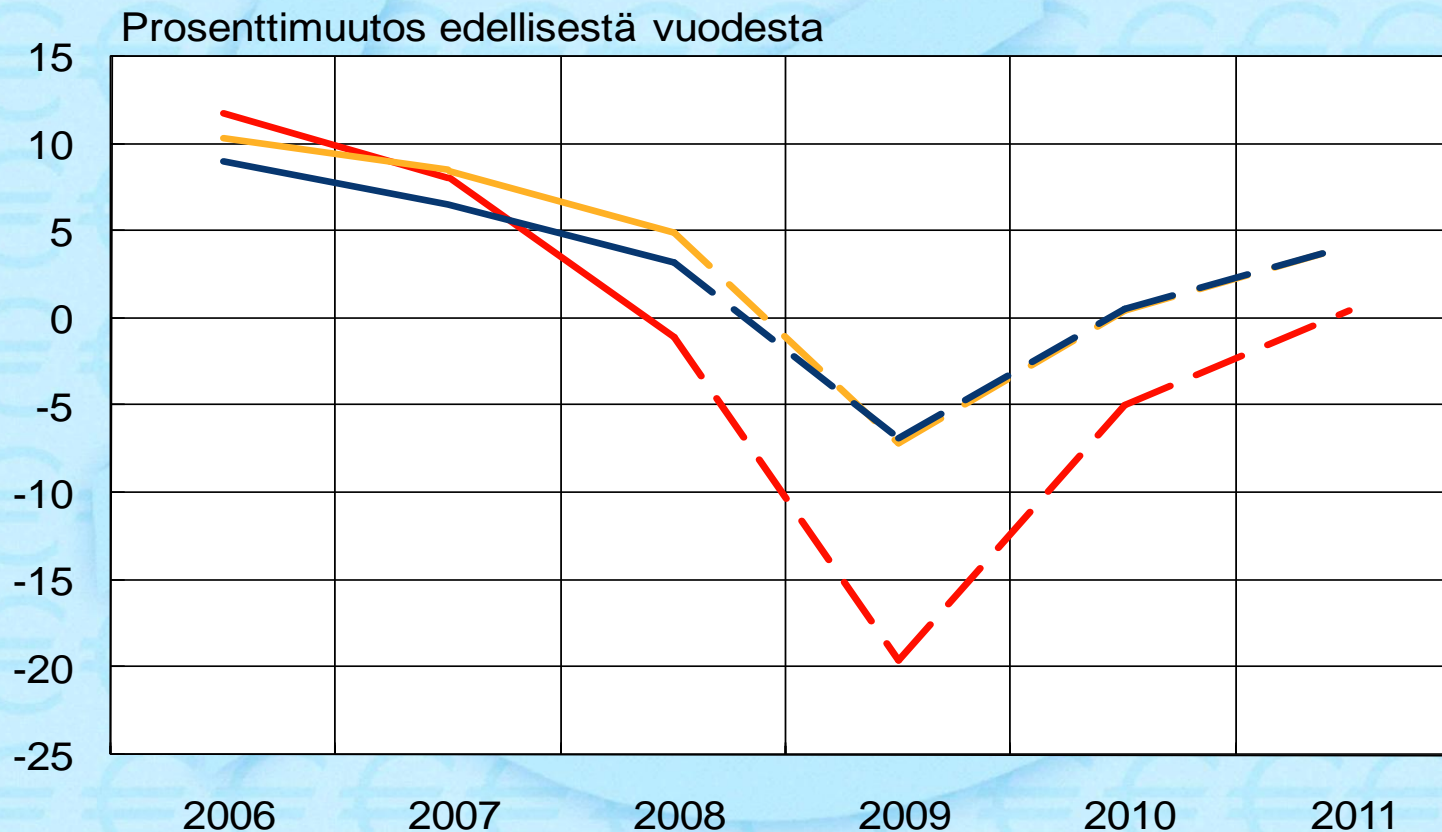
Lähteet: Tilastokeskus, Bloomberg ja Suomen Pankki.

Ennusteen keskeisiä muuttujia

	2008	2009e	2010e	2011e
BKT, prosenttimuutos	0.9	-5.0	-1.1	1.5
Inflaatio,% (yhdenmukaistettu kuluttajahintaindeksi)	3.9	1.2	1.1	1.3
Suomen vientimarkkinat, prosenttimuutos	5.0	-7.1	0.5	4.2
Vaihtotase, % BKT:stä	2.5	1.2	1.0	0.2
Julkisyhteisöjen nettoluotonanto, % BKT:stä	4.1	-1.0	-3.0	-3.7

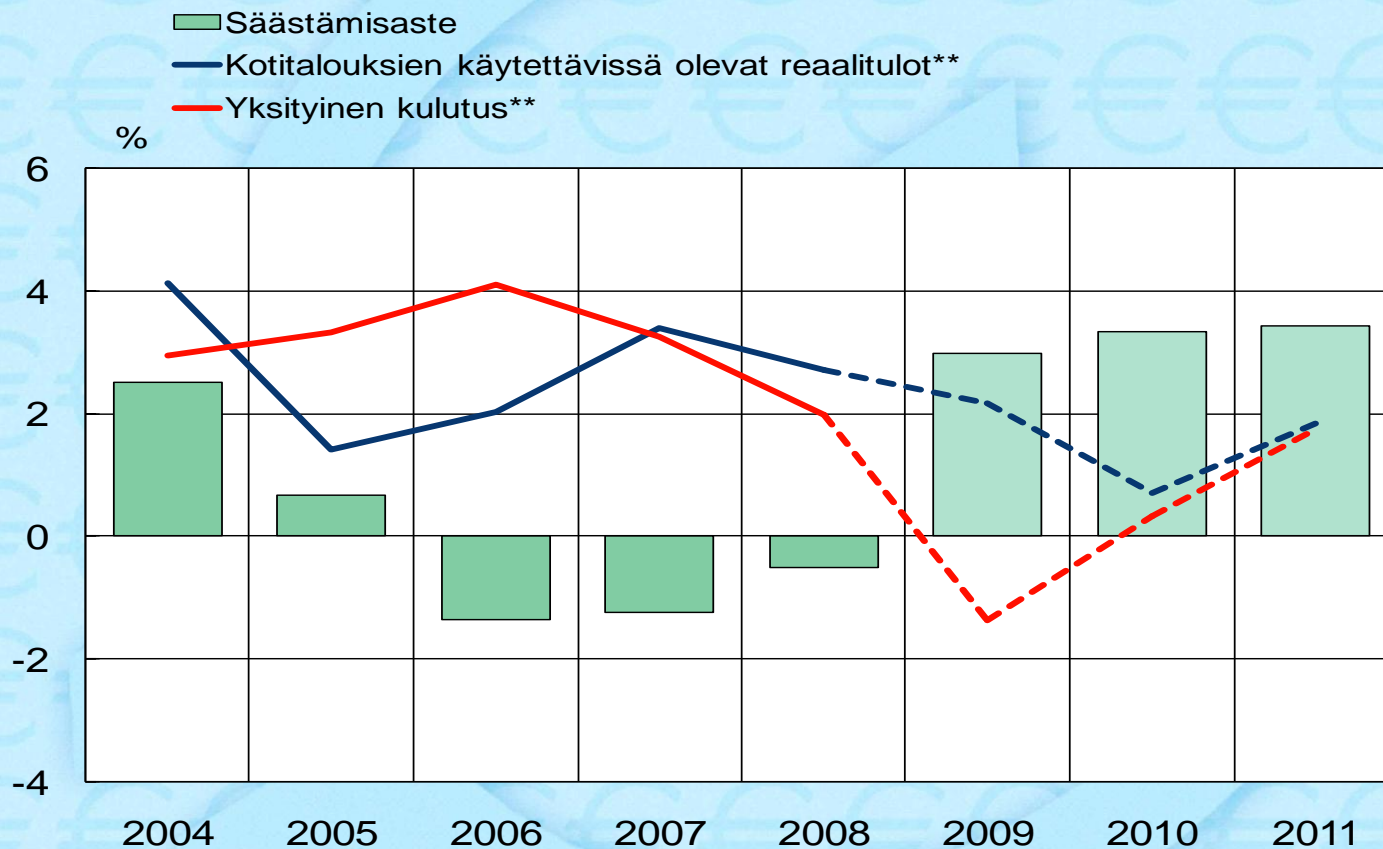
Suomen vienti, vientimarkkinat ja maailmankauppa

- Tavaroiden ja palveluiden vienti
- Suomen vientimarkkinat
- Maailmankauppa

Lähteet: Tilastokeskus ja Suomen Pankki.

Kotitalouksien käytettävissä olevat tulot, kulutus ja säästäminen

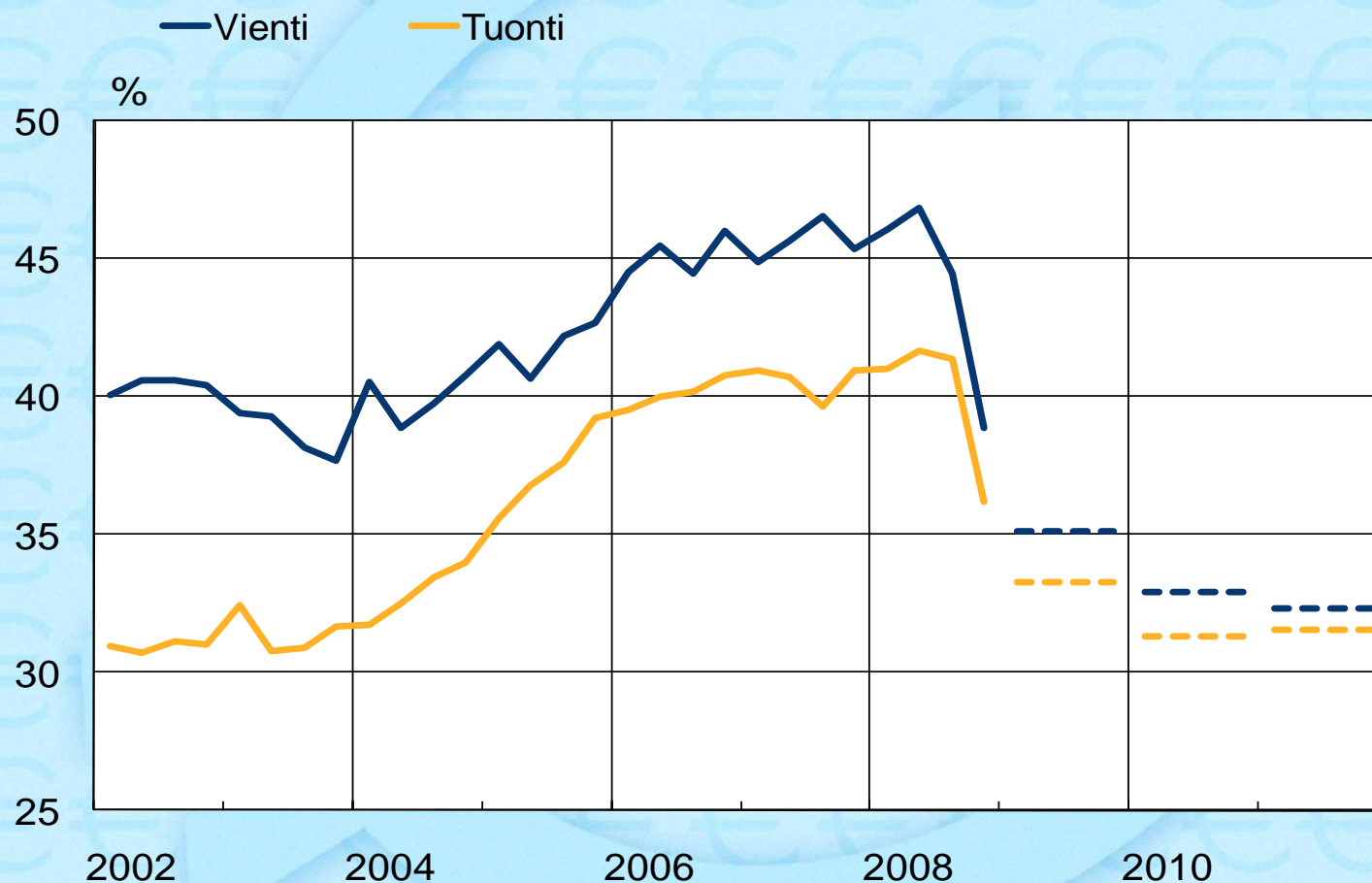

* Kotitaloudet ja kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt.

** Prosenttimuutos edellisestä vuodesta.

Lähteet: Tilastokeskus ja Suomen Pankki.

Vienti suhteessa bruttokansantuotteeseen

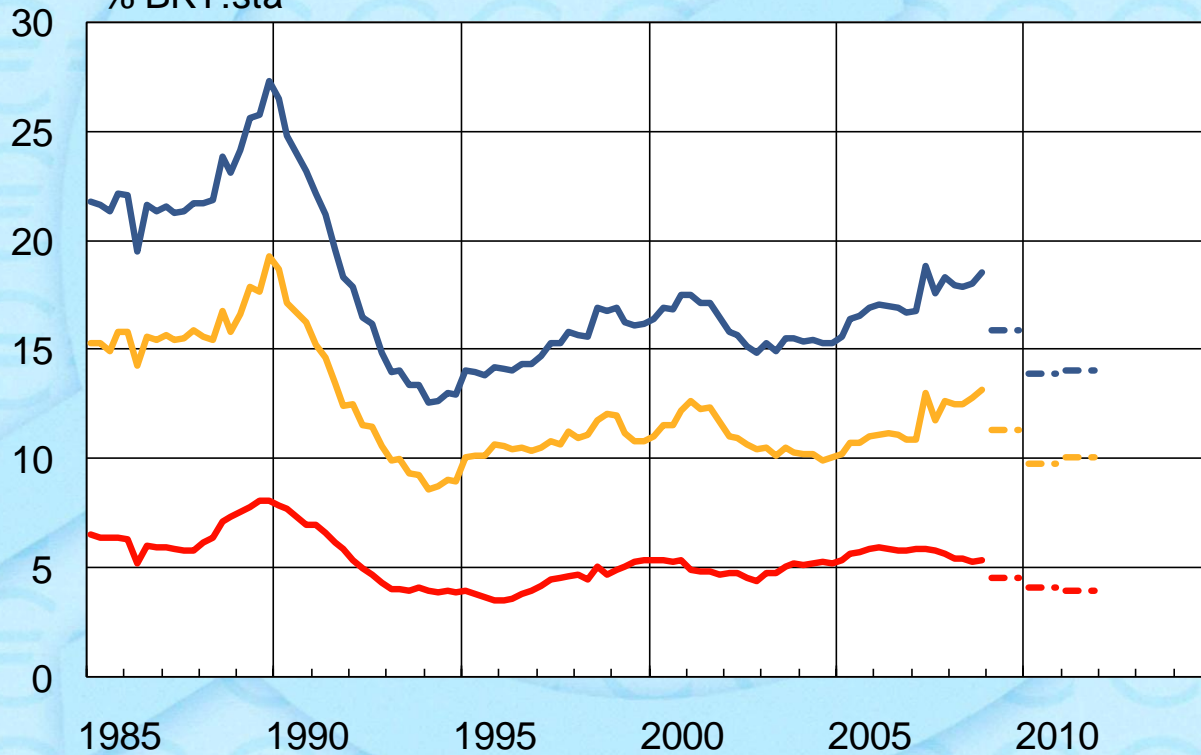
Tavarat ja palvelut.

Lähteet: Tilastokeskus ja Suomen Pankki.

Investointiaste

- Yksityiset investoinnit yhteensä
- Asuinrakennukset
- Yksityiset investoinnit pl. asuinrakennukset

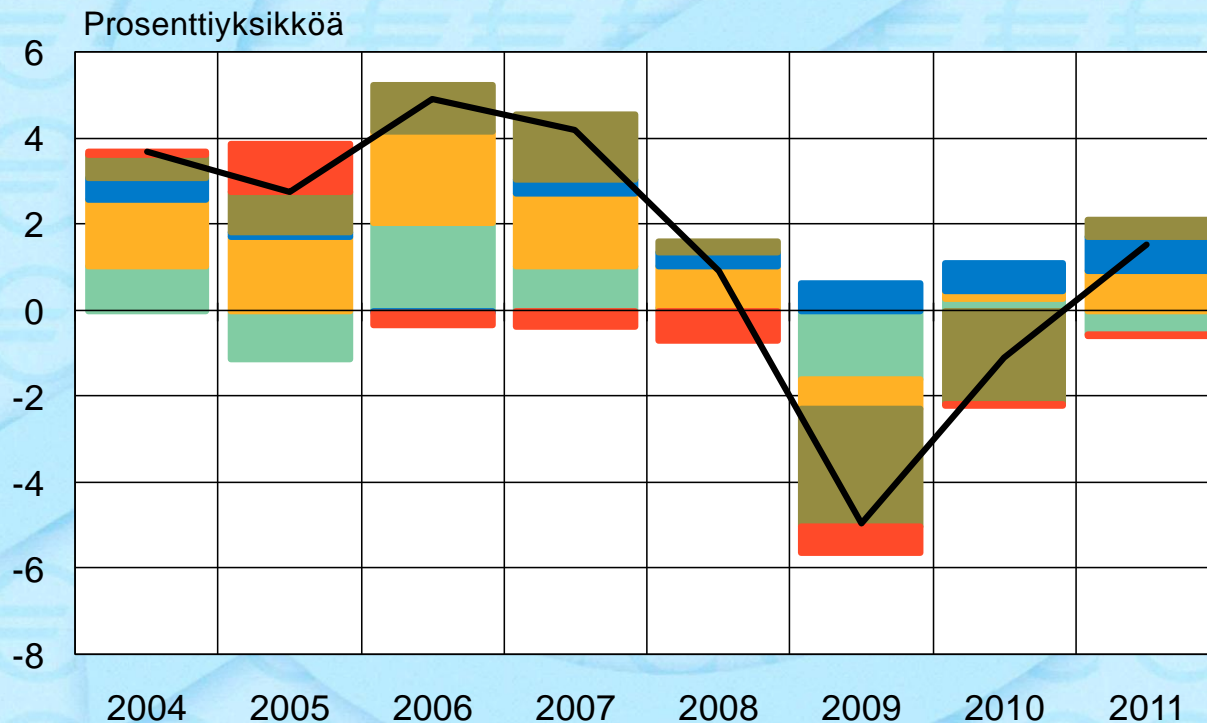
% BKT:stä

Investointiasteet on laskettu nimellisistä luvuista.
Lähteet: Tilastokeskus ja Suomen Pankki.

Kysyntäerien vaikutus kasvuun

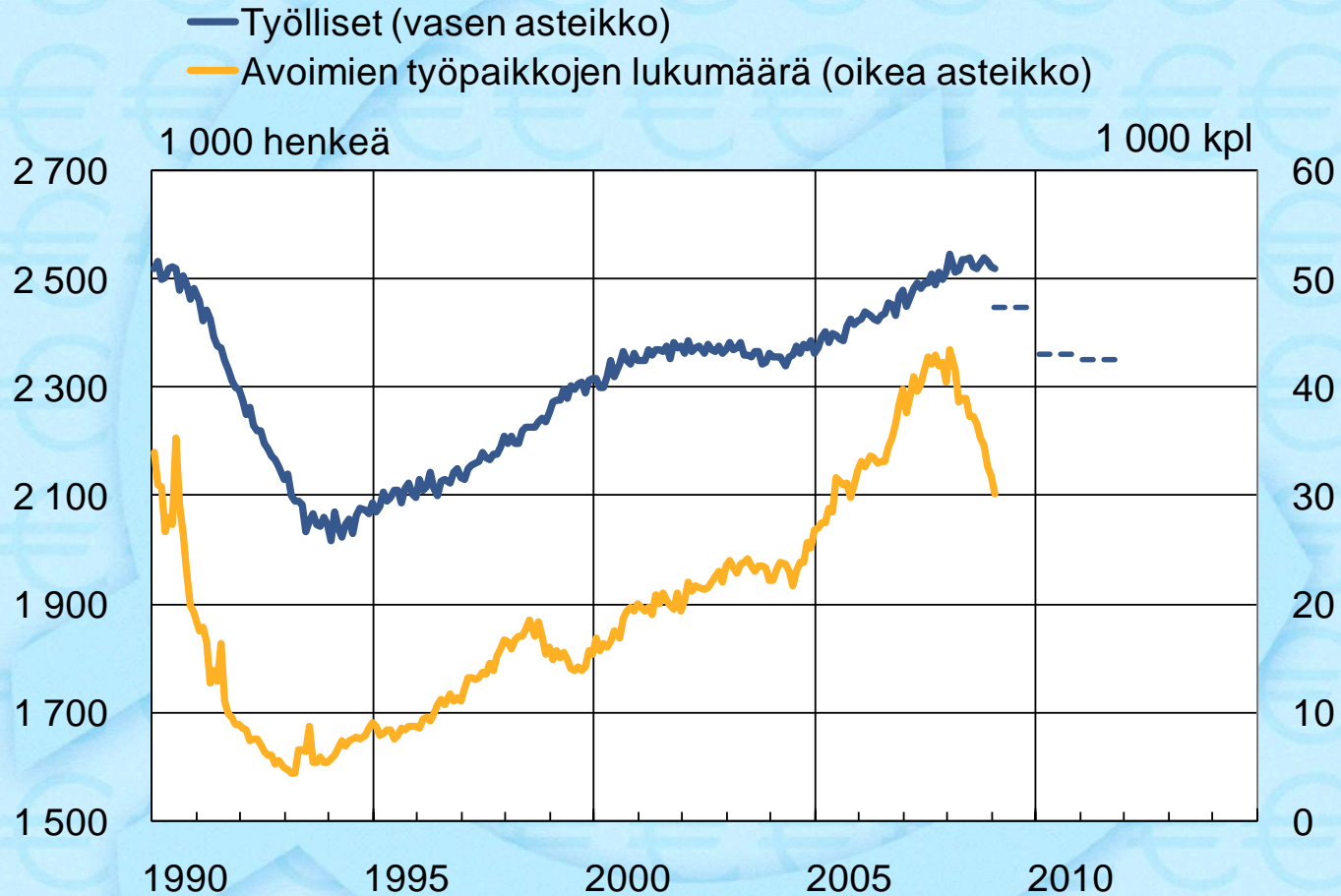
- Nettovienti
- Julkinen kysyntä
- Varastojen muutos ja tilastollinen ero
- Yksityinen kulutus
- Yksityiset investoinnit
- BKT, määrän prosenttimuutos

Kuvio on suuntaa antava. Kunkin kysyntäerän vaikutus BKT:n kasvuun on laskettu sen määrän kasvun ja edellisen vuoden arvo-osuuden perusteella. Vuosien 2009–2011 luvut ovat ennusteita.

Lähteet: Tilastokeskus ja Suomen Pankki.

Työllisyys ja avoimet työpaikat

Suomen Pankin kausivaihteluista puhdistamat luvut.

Lähteet: Tilastokeskus, työ- ja elinkeinoministeriö ja Suomen Pankki.

Julkinen talous

Julkisyhteisöjen rahoitusasema ja velka

%BKT:stä	2005	2006	2007	2008	2009 e	2010 e	2011 e
Nettoluotonanto	2.6	3.9	5.2	4.1	-1.0	-3.0	-3.7
Velka	41.4	39.2	35.1	33.4	39.6	45.8	51.1

e = ennuste.

Lähteet: Tilastokeskus ja Suomen Pankki.

Ennusteen keskeiset tulemat

Kysyntä ja tarjonta

	2008	2008	2009e	2010e	2011e
	Käyvin hinnoin, mrd. euroa	Määrän prosenttimuutos edellisestä vuodesta			
Bruttokansantuote	186.2	0.9	-5.0	-1.1	1.5
Tuonti	75.0	-1.3	-17.5	-6.1	2.3
Vienti	82.2	-1.1	-19.6	-5.0	0.4
Yksityinen kulutus	95.7	2.0	-1.4	0.3	1.7
Julkinen kulutus	41.2	1.7	2.5	2.1	2.5
Yksityiset investoinnit	33.7	1.3	-15.1	-13.8	2.9
Julkkiset investoinnit	4.7	-1.3	3.8	3.8	4.9

EUROJÄRJESTELMÄ
EUROSYSTEMET

KIITOS